

**NÄYTTELIJÖIDEN
TEATTERITYÖEHTOSOPIMUS
2025-2028**

Suomen Teatterit -
Finlands Teatrar ry
Eerikinkatu 3 B 4.krs, 00100 Helsinki
www.suomenteatterit.fi

Näyttelijäliitto -
Skådespelarförbundet ry
Iso Robertinkatu 20-22 A 5.krs, 00120 Helsinki
www.nayttelijaliitto.fi

Sisällysluettelo

NÄYTTELIJÖIDEN TEATTERITYÖEHTOSOPIMUKSEN 2025-2028

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA.....	1
1 § Työehtosopimuksen hyväksyminen.....	1
2 § Sopimuksen voimassaolo.....	1
3 § Sopimuskauden palkantarkistukset.....	1
4 § Ammattiyhdistysmaksujen periminen.....	2
5 § Jatkuva neuvottelumenettely.....	2
6 § Tekstimuutokset.....	2
7 § Kokeilu.....	6
8 § Tekniset tekstimuutokset.....	7
9 § Työryhmät.....	7
NÄYTTELIJÖIDEN TEATTERITYÖEHTOSOPIMUS.....	9
I LUKU: YLEINEN OSA.....	9
1 § Soveltamisala.....	9
2 § Työnantajan yleiset oikeudet.....	9
3 § Työsuhteen alkaminen ja kesto.....	9
4 § Näyttelijän tehtävät.....	11
5 § Esityksen valmistaminen.....	11
6 § Paikallinen sopiminen.....	12
7 § Sopimuksen voimassaoloaika ja suhde aikaisempiin palvelussuhteen ehtoihin.....	13
8 § Työrauha.....	13
II LUKU: PALKKAUS.....	14
TEHTÄVÄKOHTAINEN PALKKA.....	14
9 § Näyttelijän palkkaus.....	14
10 § Peruspalkka.....	14
HENKILÖKOHTAINEN PALKKA.....	15
11 § Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnainen osa.....	15
12 § Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelu.....	15
13 § Henkilökohtainen lisä.....	16
14 § Esityslisä.....	16
15 § Tulospalkkio.....	17
MUUT LISÄT.....	17
16 § Kannustuslisä.....	17
17 § Rasitelisä.....	17
18 § Paikkauskorvaus.....	18
19 § Varsinainen palkka.....	18
III LUKU: TYÖAIKA.....	19
YLEISET TYÖAIKAJÄRJESTELYT.....	19
20 § Säännöllinen työaika.....	19
21 § Työajan sijoittelu.....	19
21 a § Säännöllisen työajan ulkopuolella tehtävä työ.....	20
22 § Päivittäiset lepoajat.....	20
23 § Vapaapäivät.....	21
TYÖAIKAKORVAUKSET.....	22
24 § Esityksestä, valmistavasta tai pääharjoituksesta johtuva lisätyö.....	22
25 § Ylityö.....	22
26 § Sunnuntaityö.....	22
27 § Tunti- ja päiväpalkan laskenta.....	23
28 § Työsuunnitelmat.....	23

ERINÄISET MÄÄRÄYKSET	24
29 § Terveystieteelliset tutkimukset ja tarkastukset	24
IV LUKU: VUOSILOMA	25
30 § Vuosiloman ja kesävapaa antaminen	25
31 § Vuosilomapalkka ja lomakorvaus	26
32 § Lomaraha	26
V LUKU: TYÖLOMA JA PERHEVAPAAT	27
33 § Oikeus sairauslomaan	27
34 § Sairausloma-ajan palkka	28
35 § Rikoksella aiheutettu henkilövahinko	29
36 § Työtapaturma ja ammattitauti	30
37 § Eläketapahtumaan tai kuntoutustukeen johtava sairaus	31
38 § Raskaus- ja vanhempainvapaa	33
39 § Työnantajan oikeus työntekijän sairausvakuutuslain mukaisiin päivärahaetuuksiin sekä eräisiin muihin korvauksiin	34
40 § Tilapäinen hoitovapaa	34
41 § Opintovapaa	36
42 § Eräät työlomat	37
VI LUKU: ESITYSTOIMINNAN TURVAAMINEN	38
43 § Varallaolotehtävät ja paikkaus	38
VARALLAOLO	38
44 § Sanasto	38
45 § Mahdollisuus paikalliseen sopimiseen	39
46 § Suunnittelu ja harjoittelu	39
47 § Ylläpito	40
PAIKKAUS	40
48 §	40
49 §	40
50 §	40
51 §	41
52 §	41
53 §	41
54 §	41
55 §	41
56 §	41
57 § Vierailevan näyttelijän käyttäminen paikkaustehtävissä	41
LUKU VII: ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ	42
58 § Ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen etu	42
59 § Työnantajan hankkimat/näyttelijän omat varusteet	42
60 § Tekijänoikeuksiin liittyvät määräykset	42
61 § Työskentely muun työnantajan palveluksessa	42
62 § Vuosittaiset lahjanäytännöt	43
63 § Näyttelijän oikeus lääkärissä käynteihin	43
64 § Päihdeasioiden käsitteleminen	43
VIII LUKU: TYÖEHTOSOPIMUKSEN TULKINTAERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN	44
65 § Neuvottelumenettely	44
66 § Neuvottelu- ja kanneoikeuden vanhentuminen	44
LIITE 1: VIERAILEVAN NÄYTTELIJÄN SOPIMUS	46
LIITE 2: VIERAILUSOPIMUKSEN VÄHIMMÄISPALKKIOT	54

LIITE 3: NÄYTTTELIJÄIN KIERTUESOPIMUS JA MATKAOHJESÄÄNTÖ	55
LIITE 4: PAIKKAUSOHJESÄÄNTÖ	57
LIITE 5: VAPAALIPPUSOPIMUS	58
LIITE 6: NÄYTTTELIJÄN KOULUTUSSOPIMUS	59
LIITE 7: LUOTTAMUSHENKILÖSOPIMUS.....	61
LIITE 8: TYÖPAIKKADEMOKRATIASOPIMUS	64
LIITE 9: SOVELTAMISOHJE: NÄYTTTELIJÄN VAPAAPÄIVIEN LASKEMINEN TYÖSUHTEEN KESTÄESSÄ OSAN NÄYTÄNTÖVUOTTA.....	66
LIITE 10: TYÖEHTOSOPIMUSPÖYTÄKIRJA VANHUUDENTURVASTA	67
LIITE 11: HENKILÖKOHTAISTA LISÄÄ KOSKEVA OHJE	68
LIITE 12: KUUKAUSIPALKKAINEN VIERAILEVA NÄYTTTELIJÄ LASTENTEATTERISSA	69
LIITE 13: MALLISOPIMUS KUUKAUSIPALKKAISEN VIERAILEVAN NÄYTTTELIJÄN TYÖSUHTEESEEN	71
LIITE 14: KOKEILU NÄYTTTELIJÄN VUOSITYÖPÄIVIEN VÄHENTÄMISESTÄ	73

NÄYTTELIJÖIDEN TEATTERITYÖEHTOSOPIMUKSEN 2025-2028 ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

1 § Työehtosopimuksen hyväksyminen

Osapuolet hyväksyvät teatterialan työehtosopimuksen 2025–2028 liitteineen järjestöjen välisen 2.4.2025 hyväksytyin neuvottelutuloksen mukaisesti.

2 § Sopimuksen voimassaolo

Aiempi näyttelijöiden teatterityöehtosopimus on lakannut olemasta voimassa 28.2.2025. Se uudistetaan jäljempänä mainituin muutoksin.

Sopimuskausi alkaa 2.4.2025 ja päättyy 29.2.2028. Osapuolet tarkastelevat vuoden 2026 lokakuun aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä alalla. Arvioinnin perusteella kummallakin osapuolella on mahdollisuus irtisanoa työehtosopimus päättymään 28.2.2027, mikäli optiovuosi yleisesti työmarkkinoilla jää käyttämättä. Irtisanomista koskeva ilmoitus on kirjallisesti toimitettava viimeistään 30.11.2026 toiselle sopijaosapuolelle.

Sopimuksen voimassaolo jatkuu sopimuskauden päättymisen jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä jommaltakummalta puolelta kirjallisesti irtisanoa vähintään kuusi viikkoa ennen sopimuskauden päättymistä. Irtisanomisesta huolimatta sopimuksen määräykset ovat voimassa, kunnes yhteisesti todetaan neuvottelujen uudesta sopimuksesta päättyneen tai joku osapuoli kirjallisesti ilmoittaa katsovansa neuvottelut päättyneiksi.

3 § Sopimuskauden palkantarkistukset

3.1. Palkankorotukset vuonna 2025

Yleiskorotus

Palkkoja korotetaan 2,5 %:n suuruisella yleiskorotuksella viimeistään 1.8.2025 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta.

Taulukkopalkat ja euromääräiset lisät sekä henkilökohtaiset lisät ja liitteiden 2, 12 ja 13 vähimmäispalkkiot ja henkilökohtaiset palkat sekä liitteen 7 mukainen luottamushenkilökorvaus korottuvat vähintään yleiskorotuksen verran 1.8.2025.

3.2. Palkankorotukset vuonna 2026

Yleiskorotus

Palkkoja korotetaan 2,3 %:n suuruisella yleiskorotuksella viimeistään 1.6.2026 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta.

Paikallinen järjestelyerä

Paikallinen järjestelyerä 1.6.2026 0,6 prosenttia. Järjestelyerä maksetaan lähtökohtaisesti tasaeränä, ellei paikallisesti sovita toisin.

Taulukkopalkat ja euromääräiset lisät sekä henkilökohtaiset lisät ja liitteiden 2, 12 ja 13 vähimmäispalkkiot ja henkilökohtaiset palkat sekä liitteen 7 mukainen luottamushenkilökorvaus korottuvat 1.6.2026 alkaen 2,9 %.

3.3. Palkankorotukset vuonna 2027

Yleiskorotus

Palkkoja korotetaan 2,0 %:n suuruisella yleiskorotuksella viimeistään 1.6.2027 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta.

Paikallinen järjestelyerä

Paikallinen järjestelyerä 1.6.2027 0,4 prosenttia. Järjestelyerä maksetaan lähtökohtaisesti tasaeränä, ellei paikallisesti sovita toisin.

Taulukkopalkat ja euromääräiset lisät sekä henkilökohtaiset lisät ja liitteiden 2, 12 ja 13 vähimmäispalkkiot ja henkilökohtaiset palkat sekä liitteen 7 mukainen luottamushenkilökorvaus korottuvat 1.6.2027 alkaen 2,4 %.

4 § Ammattiyhdistysmaksujen periminen

Ammattiyhdistyksiin kuuluvien työntekijöiden jäsenmaksujen perinnässä noudatetaan 30.11.1994 voimassa olleita määräyksiä ja perusteita.

5 § Jatkuva neuvottelumenettely

Sopijapuolet noudattavat sopimuskauden aikana jatkuvan neuvottelumenettelyn periaatteita osapuolten esille ottamissa työehtosopimusasioissa.

6 § Tekstimuutokset

1. Varallaoloon ja paikkaukseen liittyvien tekstien selkiyttäminen ja Paikkausohjesäännön (Liite 4) säännösten siirtäminen uuteen lukuun VI Esitystoiminnan turvaaminen seuraavasti:

VI LUKU: ESITYSTOIMINNAN TURVAAMINEN

43 § Varallaolotehtävät ja paikkaus

- 1) ~~Varallaolomääräyksellä~~ Varallaololla tarkoitetaan tehtävää, jossa näyttelijä opettelee ja pitää yllä jonkun toisen näyttelijän roolia asettuakseen tarvittaessa

hänen tilalleen. Varallaolojärjestelmää voidaan käyttää turvaamaan vain teatterin kannalta merkittäviä produktioita tilanteissa, joissa esityksiä ei voida muutoin turvata (44§ -47§).

- 2) Paikkausta sovelletaan tilanteissa, joissa näyttelijä asettuu toisen näyttelijän rooliin, jotta esitystä ei tarvitse perua ja kyseessä olevan tuotannon / tehtävän varmistamiseksi ei ole sovittu varallaolojärjestelyä. (48 §-57 §)

Soveltamisohje

Mikäli roolille on sovittu varallaolotehtävää tekevä ja hän on estynyt, voidaan tehtävä paikata paikkausta koskevien 48–57§ mukaisesti.

VARALLAOLO

44 § Sanasto

Track tarkoittaa tässä yksittäisen näyttelijän esityksen kulkua, sisältäen kaiken toiminnan ja vastuutehtävät.

Roolit (A-rooli)

Understudy: Näyttelijä, joka opettelee ja ylläpitää toisen näyttelijän roolin ja esittää sitä tarvittaessa.

Huomioita: Understudy-tehtävän suorittava näyttelijä on itse mukana ensemblessä tai muussa roolissa teoksessa.

Ensemble-tehtävät (A-rooli/B-rooli)

Swing: Ensemblen sisäinen paikkaaja, joka opettelee sovitun määrän ensembletrackejä oman ensisijaisen tehtävänsä lisäksi.

Off-stage-swing ja Stand-by-swing: Ensemblen ulkopuolinen varallaolija, joka opettelee sovitun määrän ensemble-trackejä. ~~Off-stage-swing~~ Stand-by swing kutsutaan paikalle tarvittaessa ja ~~stand-by-swing~~ off-stage swing on aina paikalla esityksissä.

Suosittelaa, että yhdellä kuukausipalkkaisella näyttelijällä voi kerrallaan olla ainoastaan yksi understudy- tai korkeintaan neljä swing-tehtävää korkeintaan yhdessä tuotannossa.

45 § ~~MAHDOLLISUUS PAIKALLISEEN SOPIMISEEN~~: Mahdollisuus paikalliseen sopimiseen

Teatterissa laaditaan yhteistyössä näyttelijöiden ja teatterin edustajien välillä paikallinen toimintamalli varallaolotehtävien harjoittelemisesta, ylläpitämisestä, esittämisestä ja korvaamisesta. Mikäli tätä paikallista toimintamallia ei laadita, noudatetaan alla olevia määräyksiä.

46 § ~~SUUNNITTELU JA HARJOITTELU~~: Suunnittelu ja harjoittelu

Teatteri arvioi hyvissä ajoin ohjaajan sekä näyttelijöiden luottamus henkilön kanssa varallaolotehtävien laajuuden ja tarvittavan harjoitusajan.

Varallaolotehtävään on osoitettava riittävä määrä harjoitusaikaa, jotta rooli on sen vaatavuus huomioon ottaen mahdollista esittää. Roolin suorittamiseen liittyviin työturvallisuusnäkökohtiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Varallaolotehtävää tekevän kanssa sovitaan minimimäärä omia harjoituksia varallaolotehtävään. Tämä määrä voi olla esimerkiksi vähintään 10 % varsinaisen roolinesittäjän saamasta harjoitusmäärästä.

Varallaolotehtävän harjoitukseksi lasketaan harjoitus, jossa kaikki kyseiseen harjoitukseen tarvittavat näyttelijät ovat paikalla (5 § 1. mom., 2. kappale).

Teatteri ilmoittaa ja sopii produktion roolijaon yhteydessä varallaolotehtävistä ja niiden mahdollisesta korvaamisesta kuukausipalkkaisen henkilökunnan osalta.

Soveltamisohje

Määräaikaisen henkilökohtaisen lisän määrässä huomioidaan tehtävän vaatavuus ja vastuun määrä sekä harjoitteluun ja ylläpitoon osoitettu työaika.

Vierailijoiden osalta tulee erikseen työ sopimuksessa sopia jokaisesta varallaolotehtävästä ja niiden korvaamisesta.

Soveltamisohje

Sovittaessa vierailijan kanssa käydään yhdessä läpi osoitettujen harjoitusten määrä, arvioidaan mahdollinen kotityö, sekä sovitaan mahdollisesta oikeudesta tulla kutsutuksi kaikkiin roolin harjoituksiin.

Jos varallaolotehtävään ei voida osoittaa riittävää määrää työaikaan mahtuvaa harjoitusaikaa, on understudy-tehtävän harjoitusaikataulusta ja mahdollisesti tarvittavan ylimääräisen työn korvaamisesta sovittava erikseen.

Teatteri toimittaa rooliin liittyvät materiaalit varallaolotehtävää tekeväälle henkilölle samaan aikaan kuin varsinaiselle esiintyjälle.

Produktion harjoituskaudella suositellaan varaamaan harjoitusviikosta neljä alkaen varallaolotehtäviä tekeville vähintään yksi harjoitus viikossa. A-roolin understudytehtävää tekeväille järjestetään läpimeno ennen ensimmäistä julkista esitystä.

47 § ~~YLLÄPITO~~ Ylläpito

Roolin ylläpitämisestä tulee huolehtia siten, että jokaista alkavaa neljää viikkoa kohden osoitetaan vähintään 4 tuntia työaikaa. Mahdollisesta harjoitusten ja esitysten ulkopuolella tehtävästä ylläpitotyöstä ja sen korvaamisesta sovitaan erikseen. Varallaolotehtäviä tekeville suositellaan takaamaan yksi harjoituskerta kolmen viikon välein näytöskauden aikana. Kyse on roolin läpiviennin vaatimasta harjoituksesta, ei täysimittaisesta läpimenosta.

Understudy-tehtävää tekevälle suositellaan takaamaan yksi näytös understudy-roolissa näytöskauden ensimmäisten kuukausien aikana.

LIITE 4: PAIKKAUSOHJESÄÄNTÖ

1-§ 48 §

Jos näyttelijä joutuu asettumaan toisen näyttelijän tilalle ja oppimaan hänen tehtävänsä kahdessa päivässä tai sitä lyhyemmällä valmistautumisajalla, sovitaan tehtävästä ja siitä maksettavasta korvauksesta etukäteen. Mikäli korvauksesta sei päästä sovintoon, hän saa vakinaisen palkkansa lisäksi 15 tunnin palkan jokaiselta alkavalta 30 riville kirjoitetulta A4-kokoiselta sivulta.

Soveltamisohje

Mikäli paikkauksesta suoritettavasta korvauksesta ei päästä erilliseen sopimukseen, noudatetaan palkkiolaskennassa tämän liitteen määräyksiä. Pyrkimyksenä on luoda paikallinen kustannustaso äkillisten paikkaustarpeiden varalle, jotta molemmat osapuolet voivat ennakoita tulevat taloudelliset vaikutukset.

2-§ 49 §

Jos näyttelijä saa tehtävänsä varten valmistautumisaikaa enemmän kuin kaksi päivää, teatterilla on oikeus paikkauskorvauksen suuruutta laskiessaan ottaa vähennyksenä huomioon 45 riviä päivässä puolen päivän tarkkuudella niiltä päiviltä, jolloin näyttelijä ei tee muuta teatterin hänelle määräämää työtä. Jokaisesta tämän jälkeen annettavasta harjoituskerrasta teatterilla on oikeus vähentää korvattavasta rivimäärästä 22.

3-§ 50 §

Korvattavien rivien laskemisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- puherivi on 60 kirjainpaikan, laulurivi kolmen laulettuun tahdin ja runorivi yhden säkeen pituinen;
- puherepliikin 10 kirjainpaikan loppuriviä ei oteta huomioon;
- parenteseja ei oteta huomioon;
- isku lasketaan yhdeksi riviksi.

4-§ 51 §

Jos tehtävän merkitys on suurempi kuin riviluku edellyttää, on palkkiosta sovittava etukäteen kussakin tapauksessa erikseen.

5-§ 52 §

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi teatteri ja näyttelijä voivat paikkauskorvauksesta sopiessaan ottaa huomioon myös tehtävän vaativuuden, tuttuuden ja syventymisajan.

6-§ 53 §

Mikäli erittäin pakottavista syistä joudutaan tilanteeseen, jossa näyttelijä joutuu asettumaan toisen näyttelijän tilalle niin poikkeuksellisen nopeasti ja niin harvoina esiintymiskertoina, että hän esiintyy roolivihko kädessään, maksetaan hänelle 50

% täysimääräisestä paikkauskorvauksesta. Tämä on mahdollista vain erittäin pakottavista syistä. Osapuolet sitoutuvat mahdollisuuksien mukaan välttämään tällaisia tilanteita.

~~7 §~~ 54 §

Kiistanalaisissa kysymyksissä arvion suorittavat teatterin taiteellinen johto ja luottamushenkilö.

~~8 §~~ 55 §

Paikkaustapauksissa näyttelijälle suoritetaan korvauksena vähintään 15 tunnin palkka ja enintään korkein teatterissa näyttelijälle maksettu henkilökohtainen palkka.

~~9 §~~ 56 §

Paikkaustapaukseksi ei katsota tehtävää, jonka näyttelijä saa

- työryhmän sisällä vaihdossa toisen näyttelijän kanssa harjoitusajalla, kun kohtuullinen määrä harjoituskertoja on vielä jäljellä;
- palatessaan sairaus-, äitiys-, opinto- tai muulta vastaavalta lomalta tai vapaalta entiseen rooliinsa, jolloin häneen sovelletaan työehtosopimuksen 5 §:n 8. kohdan määräyksiä.

~~10 §~~ 57 § Vierailevan näyttelijän käyttäminen paikkaustehtävissä

~~1. Tätä sopimusta sovelletaan myös vierailevaan näyttelijään, jonka vähin Vierailevan näyttelijän vähin palkkio paikkaustapauksessa on kaksi ylimääräistä näytäntöpalkkiota. Teatterilla on oikeus vähentää paikkauskorvauksen sivumäärästä annettua valmistautumisaikaa vastaava oppimisvelvollisuus, joka on 45 riviä vuorokaudessa, jolloin annetuista harjoituksista ei suoriteta lisävähennyksiä.~~

2. Vierailut, joissa näyttelijä asettuu toisen näyttelijän tilalle hänelle entuudestaan tuttuun tehtävään eikä näin ollen joudu oppimaan tehtävänsä poikkeuksellisen nopeasti, jäävät nämä sopimuksen ulkopuolelle ja palkkiosta tulee sopia kussakin tapauksessa erikseen.

2. Lisätään Liitteen 5 Vapaalippusopimukseen uusi kohta 7:

7. Tämän liitteen opintorahastoa koskevat kirjaukset eivät sido sellaista teatteria, johon ei ole perustettu opintorahastoa 1.1.2025 mennessä.

7 § Kokeilu

Sovitaan 3 § 4 kohtaan lisättävästä sopimuskauden mittaisesta kokeilusta:

31.3.2025-31.7.2028 väliseksi ajaksi teatterissa voidaan tehdä vähintään vuoden kestäviä määräaikaisia työ sopimuksia, joiden ei tarvitse alkaa 1.8. tai loppua 31.7. Työsopimusten tulee päättyä viimeistään 31.7.2028.

Soveltamisohje

Kokeilusopimuksissa sovelletaan työehtosopimuksen työaikaa koskevia työaikaläyryksii (20–28 §) ja huomioidaan liitteen 9 mukaiset työaikaan vaikuttavat laskelmat.

Työnantaja toimittaa tämän kokeilun mukaan tehdyt työsopimukset työnantaja- ja työntekijäliitoille.

Sopijaosapuolet kokoontuvat syyskuussa 2027 tarkastelemaan kokeilun toteutumista ja vaikutuksia alan työllisyyteen, palkkaukseen sekä teattereiden toimintaedellytyksiin.

8 § Tekniset tekstimuutokset

Siirretään pykälät liitteestä 4 Paikkausohjesääntö uuteen lukuun VI Esitystoiminnan turvaaminen ja lisätään liitteeseen siirtoa koskeva teksti.

Luvussa VI Erityiset määräykset ovat 43-49 §:t siirtyvät lukuun VII Erityiset määräykset pykäliksi 58-64.

Luvussa VII Työehtosopimuksen tulkintaerimielisyyksien ratkaiseminen ovat 51§ ja 52§ siirtyvät lukuun VIII Työehtosopimuksen tulkintaerimielisyyksien ratkaiseminen määräyksiksi 65§ ja 66§.

9 § Työryhmät

Perustetaan sopimuskauden aikana seuraavat työryhmät:

1) Työaikatyöryhmä

Työryhmään kutsutaan Suomen Teatterit ry:n ja Näyttelijäliiton lisäksi edustus Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Temestä. Tarvittaessa työryhmä voi kokoontua myös ilman Temeä.

Työryhmän tavoitteena on tarkastella teatterialan työaikajärjestelmän uudistamiseen liittyviä kysymyksiä, esimerkiksi työpäivien, vapaapäivien ja vuosilomien kokonaisuutta ja sijoittelua, työajan tasautumista, ilta- ja viikonloppulisiä, osa-aikajärjestelyitä, työntekijän mahdollisuuksia vaikuttaa työajan sijoitteluun, työsopimusmalleja, työssä jaksamisen parantamista, työvapaita, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, tuottavuuden parantamista sekä muita työryhmän tarpeelliseksi katsomia työaikaan liittyviä kysymyksiä. Työryhmää kannustetaan keräämään tietoa alalla jo käytössä olevista paikallisista työaikaratkaisuisista työnsä tueksi.

Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran 30.9.2025 mennessä ja sen tehtävänä on muodostaa 30.9.2026 mennessä työmarkkinaosapuolille konkreettinen ehdotus siitä, miten teatterialan työaikaan liittyvää kokonaisuutta voitaisiin uudistaa vastaamaan paremmin tulevaisuuden vaatimuksia. Työmarkkinanosapuolet ottavat ehdotuksen huomioon seuraavalla työmarkkinakerroksella.

2) Rasitelisätyöryhmä

Osapuolet tutkivat sopimuskauden aikana mahdollisuutta korvata nykyisen kaltainen 17 § rasitelisä jollain muulla tavalla.

3) Vierailevien näyttelijöiden sopimusmallit -seurantaryhmä

Työryhmän tehtävänä on selvittää vierailevien näyttelijöiden eri sopimusmallien, erityisesti Liite 1 ja Liite 13, käyttöä alalla, vierailijoiden palkkiotasoa ja sopimusmalleihin liittyviä ongelmakohtia sekä työnantajien että työntekijöiden näkökulmasta.

Suomen Teatterit ry kerää tiedot eri sopimusmallien käytöstä ja palkkiotasosta vuosille 2023, 2024 ja 2025 sovituisia vierailevien näyttelijöiden sopimuksissa. Tavoitteena on selvittää vierailijapalkkioiden kehitystä ja sopimusten määrä sekä eri sopimusmallien yleisyyttä. Näyttelijäliitto toteuttaa kyselytutkimuksen jäsenistölleen kokemusten keräämiseksi.

Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran 31.10.2025 mennessä, jolloin työryhmällä on käytössään molempien osapuolten keräämät kyselyvastaukset. Työryhmän tehtävänä on kirjata ylös ongelmakohdat sopimusten käyttöön ja soveltamiseen liittyen sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset seuraavien työehtosopimusneuvotteluiden pohjaksi.

Helsingissä 2. huhtikuuta 2025

SUOMEN TEATTERIT – FINLANDS TEATRAR RY

NÄYTTELIJÄLIITTO – SKÅDESPELARFÖRBUNDET RY

NÄYTTELIJÖIDEN TEATTERITYÖEHTOSOPIMUS

I LUKU: YLEINEN OSA

1 § Soveltamisala

1. Tämän sopimuksen piiriin kuuluvat jäljempänä mainituin rajoituksin ammattiteattereiden palveluksessa olevat kuukausipalkkaiset näyttelijät.
2. Ammattiteattereissa vierailevien näyttelijöiden vähimmäistyö- ja palkkaehdot määrätään sopimuksen liitteissä 1 ja 2 sekä liitteissä 12 ja 13.
3. Mikäli teatterin alihankkijalta tilaama palvelu sisältää näyttelijän määräaikaisen työsuorituksen, sisällyttää teatteri sopimukseen kohdan, jonka mukaan alihankkija sitoutuu huolehtimaan siitä, että näyttelijän työsuhteessa noudatetaan vähintään tämän työehtosopimuksen määräyksiä.

2 § Työnantajan yleiset oikeudet

Työnantajalla on oikeus ottaa ja erottaa työntekijä sekä johtaa ja valvoa työtä.

3 § Työsuhteen alkaminen ja kesto

Työsopimus

1. Työsopimus tehdään yleensä kirjallisesti ja niin tarkasti, että kaikki työsuhteen määrittelyyn vaikuttavat seikat käyvät siitä ilmi.

Pöytäkirjamerkintä

Näyttelijän niin halutessa työsuopimus tehdään kirjallisena.

Soveltamisohje

Sen lisäksi mitä tässä sopimuksessa on määrätty työhön ottamisesta ja erottamisesta, noudatetaan työsuopimuslakia.

Työsopimuslain mukaan määräaikainen työsuopimus voidaan tehdä perustellusta syystä, jos työn luonne, sijaisuus, harjoittelu tai muu näihin rinnastettava seikka on siihen syynä tahi jos työnantajalla on muu yrityksen toimintaan tai suoritettavaan työhön liittyvä, perusteltu syy, määräaikaisen työsuopimuksen tekemiseen (viittausmääräys).

Suosittellaan, että työnantajat myöntävät näyttelijöille työlomia.

2. Aikaisemmassa työehtosopimuksessa olleet määräykset koskien kaksivuotista määräaikaista työsuopimusta ja siihen liittyvä liite 9 on poistettu. Vielä voimassa olevissa näitä määräyksiä noudattaneissa työsuhteissa noudatetaan 15.12.2004 allekirjoitetun työehtosopimuksen asiaa koskevia säännöksiä.

3. Näyttelijän kanssa voidaan tehdä myös työsopimuslain mukainen toistaiseksi voimassa oleva työsopimus, jolloin molemminpuolinen irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

Soveltamisohje

Lomautusperusteena voi olla vain työsopimuslain mukainen töiden väheneminen (Työsopimuslaki 55/2001 5:2 § 2. kohta). Roolien jakoon liittyvä normaali työnjako ei ole lomautusperuste.

4. Vähintään yhden vuoden kestävä määräaikainen työsopimus tulee voimaan elokuun 1. päivänä ja päättyy 31.7. Tällaisella määräaikaisella työsopimuksella voi olla kiinnitettyä 1/4 teatterin näyttelijöiden lukumäärästä. Kiintiö voidaan perustelluista syistä ylittää, jos siitä sovitaan paikallisesti.

Mikäli näyttelijä palkataan toisen näyttelijän työvapaan, raskaus- ja vanhempainvapaan, hoitovapaan, vuorotteluvapaan, opintovapaan tai pitkän sairausloman ajaksi sijaiseksi, näyttelijän kanssa voidaan tehdä määräaikainen työsopimus. Sijaisen sopimus kattaa vähintään koko sijaistettavan vapaasta johtuvan poissaolon ajan. Työaika tulee tasautua keskimäärin viiteen työpäivään viikossa työsopimuksen aikana.

Sopimuskauden 2025-2028 mittainen kokeilu:

31.3.2025-31.7.2028 väliseksi ajaksi teatterissa voidaan tehdä vähintään vuoden kestäviä määräaikaisia työsopimuksia, joiden ei tarvitse alkaa 1.8. tai loppua 31.7. Työsopimusten tulee päättyä viimeistään 31.7.2028.

Soveltamisohje

Kokeilusopimuksissa sovelletaan työehtosopimuksen työaikaa koskevia työaikamääräyksiä (20–28 §) ja huomioidaan liitteen 9 mukaiset työaikaan vaikuttavat laskelmat.

Työnantaja toimittaa tämän kokeilun mukaan tehdyt työsopimukset työnantaja- ja työntekijäliitoille.

5. Vierailevan näyttelijän määräaikainen työsopimus on voimassa siten kuin liitteissä 1 ja 2 sekä liitteissä 12 ja 13.
6. Lääkärintodistuksen esittäminen

Näyttelijän on vaadittaessa esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan. Työsopimus raukeaa, jollei todistusta esitetä määräajassa.

7. Työsuhteen ja siihen liittyvien oikeuksien alkaminen

Työsuhteen ja siihen perustuvien oikeuksien katsotaan alkavan siitä päivästä, jolloin näyttelijä tosiasiallisesti on työnantajan käytettävissä sopimuksen mukaiseen työhön.

4 § Näyttelijän tehtävät

1. Näyttelijä osallistuu teatterin työohjelman mukaisesti harjoituksiin ja näytäntöihin.
2. Mikäli näyttelijä joutuu rooliaan varten hankkimaan jonkin erityisen taidon, on tästä ennen tehtävään ryhtymistä sovittava hänen kanssaan. Aiheutuneet kustannukset suorittaa teatteri.
3. Näyttelijä on velvollinen työaikana esiintymään tilaisuuksissa, joita teatteri omaksi hyväkseen järjestää.
4. Näyttelijä osallistuu teatterin ohjelmiston ja muun taiteellisen työn suunnitteluun ja valmisteluun tämän sopimuksen liitteen taiteellista toimikuntaa ja näyttelijän edustusta teatterin hallinnossa koskevan suosituksen mukaisesti.
5. Yli 20 vuotta näyttelijän työssä toimineen henkilön kanssa avustajatehtävästä sovitaan erikseen.

5 § Esityksen valmistaminen

1. Väliaikoinen vähintään kaksi tuntia kestävälle näytelmälle on varattava sen vaikeusastetta vastaava harjoitusmäärä, kuitenkin vähintään 40 varsinaista harjoitusta, ennen ensi-iltaa tai sellaista ennakkonäytäntöä, jossa maksavaa yleisöä on läsnä.

Harjoituksella tarkoitetaan tilannetta jossa kaikki kyseiseen harjoitukseen tarvittavat näyttelijät ovat paikalla.

2. Varsinaiisiin harjoituksiin tulee sisältyä
 - vähintään kolme valmistavaa harjoitusta, joissa tärkeimmät olosuhteet ja välineet ovat varsinaisen esityksen mukaiset sekä
 - vähintään kolme pääharjoitusta, joissa lavastus, valaistus, tehosteet, musiikki, avustajat, puvusto, tarpeisto, naamiot ja muut lopulliseen esitykseen kuuluvat seikat ovat samat kuin esityksessä.
3. Saman harjoituksen aikana näyttelijä on velvollinen harjoittelemaan kahta näytelmää, jos harjoitusajan jakaantuminen niiden kesken käy työjärjestyksestä ajoissa ilmi. Harjoituksesta toiseen siirtynyt näyttelijä ei ole velvollinen palaamaan aikaisempaan.
4. Näyttelijä ei pääsääntöisesti ole velvollinen osallistumaan esityksen teknisiin rakentamis- ja pystytysharjoituksiin, paitsi esitystekniikan tai näyttelijän työturvallisuuden niin vaatiessa.

Näyttelijöille kerrotaan tuotannossa käytettävistä tehosteista, kuten savuista, pyrotekniikasta ym. Harjoituskauden alussa käydään läpi tehosteiden käyttöön liittyvät ja muut tarpeelliset työturvallisuusohjeet ja -määräykset. Tarpeetonta altistumista tehosteille vältetään.

Mikäli tuotantoon kuuluvan näyttelijän tilalle tulee toinen näyttelijä tai hänet paikataan tilapäisesti, työturvallisuusohjeet käsitellään vastaavasti uuden näyttelijän kanssa.

5. Viimeisen pääharjoituksen tulee jatkua kuin esitys. Sitä ei saa keskeyttää eikä näyttelijää saa sen päätyttyä pidättää kuin lyhyitä ohjeita varten.
6. Teatterin ulkopuoliset voivat seurata harjoitusta vain ohjaajan luvalla, jonka on neuvoteltava asiasta työryhmän kanssa. Ainoastaan teatterin henkilökuntaan ja hallintoelimiin kuuluvat ja heidän omaisensa, ulkopuoliset teatteritaiteilijat ja -opiskelijat sekä esityksen valmistamiseen osallistuneet asiantuntijat saavat olla seuraamassa valmistavia tai pääharjoituksia ohjaajan luvalla. Ohjaajan on neuvoteltava asiasta työryhmän kanssa. Viimeiseen tai muuhun sovittavaan pääharjoitukseen on kuitenkin teatterin henkilökuntaan ja hallintoelimiin kuuluvilla sekä heidän omaisillaan vapaa pääsy.
7. Ensi-iltaan ja sellaiseen ennakkonäytäntöön, jota on seuraamassa arvostelijoita, osallistuva näyttelijä ei samana päivänä osallistu muuhun teatterin osoittamaan työhön kuin ohjaajan ja näyttelijän keskinäisestä sopimuksesta järjestettävään kyseisen näytelmän harjoitukseen tai neuvotteluun.
8. Esitykselle on järjestettävä vähintään yksi muistiharjoitus alkavaa neljättä viikkoa kohti, jona sitä ei esitetä. Mikäli tästä määräyksestä halutaan poiketa, siitä on sovittava teatterin ja työryhmän kesken.

6 § Paikallinen sopiminen

1. Paikallisesti voidaan sopia poikettavaksi voimassa olevan valtakunnallisen työehtosopimuksen määräyksistä. Paikallisella sopimuksella ei voida kuitenkaan poiketa tämän sopimuksen säännöllisen työajan keskimääräistä pituutta, paitsi sopimalla vuosittaisten työpäivien vähennyksestä, vuosiloman pituutta eikä sairaus- ja äitiyslomaetuuksia koskevista määräyksistä. Paikallisella sopimuksella ei saa alentaa työntekijän palkkaetuja, ellei se ole tarpeen välttämättömien palkkakustannusten säästöjen toteuttamiseksi. Teatterin on näytettävä toteen taloudellisten vaikeuksien olemassaolo. Paikallisella sopimuksella ei saa myöskään sopia työntekijän palkkaa tämän sopimuksen palkkahinnoittelun alinta peruspalkkaa pienemmäksi.
2. Edellä 1. kohdassa tarkoitettussa tapauksessa asiasta neuvotellaan ja sovitaan kirjallisesti teatterin ja liiton tai sen rekisteröidyn alayhdistyksen kanssa, joiden jäseniä asia koskee. Jos syntyy epäselvyyttä alayhdistyksen toimivallasta käydä paikallisia sopimusneuvotteluja, siltä voidaan edellyttää liiton nimenomaista valtuutusta.

Soveltamisohje

Alayhdistystä edustaa neuvotteluissa luottamushenkilö ja muut alayhdistyksen mahdollisesti nimeämät neuvottelijat.

3. Paikallinen sopimus on voimassa toistaiseksi tai määräajan. Paikallinen sopimus voidaan milloin tahansa irtisanoa päättymään kolmen kuukauden kuluttua

irtisanomisen tiedoksi antamisesta, minkä jälkeen noudatetaan valtakunnallisen työehtosopimuksen määräyksiä.

4. Paikallisella sopimuksella on samat oikeusvaikutukset kuin työehtosopimuksella.

Soveltamisohje

Tässä pykälässä tarkoitetun sopimisen lisäksi paikallista sopimustoimintaa voidaan harjoittaa suoraan lain nojalla kuten:

- työehtosopimusta paremmat paikalliset sopimukset,
- kokonaisuutena työehtosopimuksen tasoiset, mutta erilaiset paikalliset sopimukset,
- työehtosopimusta täydentävät paikalliset sopimukset, joissa on sovittu asioista, joista työehtosopimuksessa ei ole sovittu.

Mikäli paikallisen sopimuksen sisältö on ehdollinen, esim. teatterin taloudellisen tilanteen kehityksestä riippuvainen, paikalliseen sopimukseen tulee sisällyttää tarkastelulausekkeet ja paikallisen sopimuksen toteuttamisen ehdot.

5. Luottamushenkilölle tai muulle neuvottelijalle on toimitettava neuvotteluja koskeva materiaali riittävässä laajuudessa ja hänellä on oltava mahdollisuudet perehtyä neuvottelujen kohteena olevaan materiaaliin ennen neuvotteluja, aikaa käydä keskustelua yhdistyksen tai liiton kanssa ja tosiasiallinen mahdollisuus osallistua neuvotteluihin.

Soveltamisohje

Parhaimmillaan paikallinen sopiminen edistää joustavaa työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamista ja työhyvinvointia, esimerkiksi työssäjaksamisen tukemista.

Paikallinen sopiminen voi muun muassa parantaa tuloksellisuutta, palveluiden saatavuutta ja turvata työpaikkoja. Onnistuminen paikallisessa sopimisessa voi vahvistaa keskinäistä luottamusta ja edistää työskentelyilmapiiriä. Paikallisessa sopimisessa on ensisijaisesti pyrittävä molempia osapuolia hyödyttäviin ratkaisuihin.

6. Teatterin on toimitettava paikallinen sopimus Suomen Teatterit ry:lle ja Näyttelijäliitto ry:lle tiedoksi.

7 § Sopimuksen voimassaoloaika ja suhde aikaisempiin palvelussuhteen ehtoihin

Jollei tästä sopimuksesta muuta aiheudu, näyttelijän palvelussuhteen ehdot säilytetään sellaisina kuin ne olivat työehtosopimuksen nojalla noudatettavina edellisen sopimuksen päättyessä.

8 § Työrauha

Työehtosopimukseen osallisten ja siihen muutoin sidottujen vastuu määräytyy lain mukaan.

II LUKU: PALKKAUS

TEHTÄVÄKOHTAINEN PALKKA

9 § Näyttelijän palkkaus

Näyttelijän palkkaus määräytyy tämän sopimuksen mukaan seuraavasti:

Tehtäväkohtainen palkka

- Peruspalkka

Henkilökohtainen palkka

- Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnainen osa
- Henkilökohtainen lisä
- Esityslisä

Tulospalkkio

Muut lisät

- Kannustuslisä
- Rasitelisä
- Paikkauskorvaus

10 § Peruspalkka

1. Näyttelijän vähimmäisperuspalkka on 2552,52 euroa, 1.8.2025 lukien 2616,33 euroa ja 1.6.2026 lukien 2692,20 euroa sekä 1.6.2027 lukien 2756,81 euroa.
2. Peruspalkasta sovittaessa on otettava huomioon tehtävien laatu, vaativuus, vastuullisuus ja määrä sekä näyttelijän taito, kyky ja kokemus sekä koulutus.
4. Näyttelijäopiskelijan vähimmäispalkka teatteritaiteen maisterin opintoihin kuuluvan työharjoittelun ajalta on 70 % liitteiden 1 ja 2 mukaisten vierailijasopimusten palkasta.

Soveltamisohje:

Tässä kohdassa tarkoitetaan sellaista korkeakouluharjoittelijaa, jonka harjoittelujaksosta yliopisto tekee sopimuksen teatterin kanssa ja teatteri tekee työ sopimuksen harjoittelijan kanssa.

HENKILÖKOHTAINEN PALKKA

11 § Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnainen osa

Henkilökohtainen lisä on vähintään 5 % peruspalkasta, kun näyttelijä on ollut vähintään 5 vuotta ja vähintään 10 % peruspalkasta, kun näyttelijä on ollut vähintään 10 vuotta työsuhteessa.

12 § Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelu

Lisään oikeuttavaa palvelua on palvelu:

1. Oman tai muun ammattiteatterin palvelu ja muun työnantajan palvelu, josta on olennaista hyötyä näyttelijän tehtävässä. Henkilökohtaiseen lisään oikeuttavaa aikaa laskettaessa otetaan huomioon ammatissa työskentely alalla työsuhteessa, apurahalla tai itsensä työllistäen. Korkeakoulututkinnosta lasketaan hyväksi 2 vuotta henkilökohtaiseen lisään oikeuttavaa aikaa laskettaessa.

Soveltamisohje

Kyseessä tulee olla ammatissa toimiminen, joten esimerkiksi pelkkä omistussuhde tai osakkuus tai toimiminen yksityisenä elinkeinonharjoittajana ei sellaisenaan riitä kokemuksen kertymiseen.

Olennaisen hyödyn arviointiin sisältyy harkintaa. Palveluksesta samalla ammattialalla on katsottava olevan aina olennaista hyötyä. Jokainen tapaus ratkaistaan tapauskohtaisesti siten, että samankaltaisissa tapauksissa noudatetaan yhtenäistä käytäntöä.

Näyttelijän saman ajankohdan eri palveluksista otetaan ainoastaan yksi palvelussuhde palvelusaikaa määrättäessä. Jos näyttelijällä on samana ajankohtana ollut useita osaaikaisia lisään sinänsä oikeuttavia palvelussuhteita, niiden työajat lasketaan yhteen kuitenkin enintään täyden työajan enimmäismäärään asti.

Korkeakoulututkinnolla tarkoitetaan tässä Näyttelijäliiton jäsenohjesäännössä hyväksytyä kotimaista tai ulkomaista korkeakoulututkintoa. Lista liiton nettisivuilla.

2. Oikeus lisään alkaa lisään oikeuttavan palvelusajan täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Muun kuin oman teatterin palvelusta on esitettävä luotettava kirjallinen selvitys. Mikäli selvitys muun työnantajaan palvelusta esitetään takautuvasti, tähän palvelukseen perustuvaa lisää maksetaan enintään kahden vuoden ajalta takautuvasti selvityksen esittämisestä.

Soveltamisohje

Lisää ei tarvitse hakea, mutta näyttelijä on velvollinen esittämään em. luotettavat kirjalliset selvitykset muun työnantajan palvelusajoista.

13 § Henkilökohtainen lisä

1. Näyttelijälle voidaan maksaa varsinaiseen palkkaa kuuluvaa euromääräistä henkilökohtaista lisää, jonka perusteena ovat näyttelijän henkilökohtaiset työtulokset ja ammatinhallinta sekä muut paikallisesti määritellyt henkilökohtaiset taidot.
2. Henkilökohtaisen lisän yleiset maksamisperusteet selvitetään yhteisesti henkilöstön tai sen edustajien kanssa. Näyttelijälle on pyydettyäessä ilmoitettava häntä koskevan henkilökohtaisen lisän maksamisen perustelut. Lisän luonteesta kuitenkin johtuu, ettei sen maksamisesta käydy virallisia paikallisneuvotteluja työntekijäjärjestön kanssa.

Soveltamisohje

Henkilökohtaisen lisän perusteena voi olla esitysten määrä.

Liitteessä 11 on annettu henkilökohtaisesta lisästä suositusluonteisia ohjeita.

Pöytäkirjamerkintä

Uusia määräyksiä henkilökohtaisesta lisästä sovelletaan 1.9.2004 lukien. Näyttelijälle maksetaan 1.9.2004 lukien vähintään samansuuruinen harkinnanvarainen henkilökohtainen lisä kuin hänelle mahdollisesti maksettiin 31.8.2004 samassa palvelussuhteessa.

3. Henkilökohtaista lisää voidaan alentaa vain silloin, kun kysymyksessä on näyttelijän tehtävien määrän ja laadun muuttumisesta aiheutuva palkkausperusteiden uudelleen arviointi tai näyttelijästä itsestään johtuva työtulosten huomattava huonontuminen.

14 § Esityslisä

1. Esitykseen osallistuvalla näyttelijällä maksetaan esityslisä, joka maksetaan esityskauden päättymistä seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

Soveltamisohje

Esityskaudet ovat: syyskausi kesävacansista 31.12. saakka ja kevätkausi 1.1. alkaen kesävacansin saakka.

2. Esityslisän euromäärä lasketaan jakamalla esityslisiin työehtosopimuksella sovittu palkkasumma luvulla, joka saadaan kertomalla yhteen esityskauden toteutuneiden esitysten ja niihin osallistuneiden näyttelijöiden lukumäärä.

Soveltamisohje

Tässä valtakunnallisella esityslisäjärjestelmällä ei ole vaikutusta teattereissa mahdollisesti paikallisesti sovituihin esityskorvausjärjestelmiin, ellei paikallisesti toisin sovit.

Esityslisän määrä on 4,1%. Mikäli teatteri on paikallisesti sopinut esityslisää korottavasti järjestelyerien tai muiden erien lisäämisestä esityslisään, ei tätä korkeampaa prosenttiosuutta saa pientää.

15 § Tulospalkkio

Näyttelijälle voidaan maksaa erillistä tulospalkkiota, joka perustuu teatterin tuloksellisuuden parantamiseksi asetettujen tavoitteiden todettuun ylittämiseen. Tulospalkkiona voidaan maksaa ao. tulosyksikön näyttelijöille osa hyödyistä, joka työnantajalle voidaan todeta koituvan tuloksellisuuden parantumisesta. Tulospalkkioihin voidaan käyttää vuodessa enintään 5 % ao. tulosyksikön vuotuisesta palkkasummasta. Tuloksen aikaansaamiseen vaikuttaneelle näyttelijälle maksetaan jälkikäteen seurantajaksolta ennakolta vahvistettujen perusteiden mukainen erillinen euromääräinen tulospalkkio. Tulospalkkio ei ole varsinaista palkkaa. Seurantajaksoon kohdistuva työnteon keskeytysaika vuosilomaa lukuun ottamatta vähentää vastaavassa suhteessa tulospalkkionmäärää, jollei työnantaja toisin päätä.

MUUT LISÄT

16 § Kannustuslisä

Näyttelijälle maksetaan kannustuslisänä määräaikaisesti tai toistaiseksi palkkaus 1–4 prosentilla peruspalkasta korotettuna, mikäli työnantaja harkitsee lisän suorittamisen työtehtävissä osoitetun erityisen ammattitaidon, ahkeruuden, pätevyyden lisääntymisen tai muun erityisen syyn vuoksi perustelluksi. Tämän kannustuslisän myöntämiseen saadaan käyttää enintään 0,4 % teatterin kuukausipalkkaisten näyttelijöiden palkkojen yhteismäärästä.

Soveltamisohje

Kannustuslisä maksetaan näyttelijälle vuosiloman ajalta sekä työloman ajalta siltä osin kuin yhdessä tai useammassa erässä myönnetty yhtäjaksoinen työloma ei ylitä 30 kalenteripäivää.

17 § Rasitelisä

Pöytäkirjamerkintä

Tämän pykälän kohdissa 1–3 tarkoitetut lisät korottuvat sopimuskaudella toteutettavia yleiskorotuksia vastaavasti.

1. Alueellista toimintaa harjoittavan teatterin toimeenpanemalle kiertueelle osallistuvalla näyttelijällä suoritetaan rasitelisänä 44,41 euroa, 1.8.2025 lukien 45,52 euroa, 1.6.2026 lukien 46,84 euroa ja 1.6.2027 lukien 47,96 euroa kultakin matkavuorokaudelta.
2. Vähintään seitsemän tuntia kestävään kiertueeseen osallistuvalla näyttelijällä suoritetaan 52,28 euroa, 1.8.2025 lukien 53,59 euroa, 1.6.2026 lukien 55,14 euroa ja 1.6.2027 lukien 56,46 euroa kultakin matkavuorokaudelta.

3. Edellä olevan rasitelisän lisäksi alueellista toimintaa harjoittavan teatterin näyttelijälle maksetaan kuukausikorvauksena 57,32 euroa, 1.8.2025 lukien 58,75 euroa, 1.6.2026 lukien 60,45 euroa ja 1.6.2027 lukien 61,90 euroa.
4. Rasitelisä maksetaan kalenterikuukausittain kiertueelle osallistumista seuraavan kuukauden aikana.

Teatterit, joissa alueellinen toiminta lopetettu

5. Näyttelijälle, jolle on 31.12.1992 maksettu 1.3.1990 – 29.2.1992 voimassa olleen näyttelijäin teatterityöehtosopimuksen 4 liitteen 3 §:n 5. kohdan 4. kappaleessa tarkoitettua lisää, maksetaan edellä mainitun lisän sijasta 38,85 euron suuruista henkilökohtaista lisää kuukaudessa 1.1.1993 lukien. Lisä poistuu tai pienenee palkan tarkistuksia vastaavasti. Yleiskorotus ei kuitenkaan vaikuta lisää.

18 § Paikkauskorvaus

Korvauksesta, joka suoritetaan näyttelijälle tämän joutuessa asettumaan toisen näyttelijän tilalle ja oppimaan uuden roolin poikkeuksellisen nopeasti, on määrätty paikkausohjesäännössä (luku VI, 48 §- 57 §).

19 § Varsinainen palkka

Näyttelijän varsinaiseen palkkaan kuuluvat seuraavat palkanosat:

- 1) peruspalkka tai vastaavanluonteinen palkka.
- 2) henkilökohtainen palkka ja esityslisä.

Soveltamisohje

Varsinaisen palkan käsitettä tarvitaan maksettaessa palkkaa muun muassa vuosiloman sekä sairausloman ja äitiysvapaan ajalta.

III LUKU: TYÖAIKA

YLEISET TYÖAIKAJÄRJESTELYT

20 § Säännöllinen työaika

1. Näyttelijällä on enintään 224 työpäivää näytäntövuodessa.

Näyttelijällä jolla on 31 §:n 6. kohdan mukaisesti vuosilomaa 36 arkipäivää, on 218 työpäivää näytäntövuodessa 1.8.2010 lukien.

2. Näyttelijän säännöllinen työaika on enintään 7,5 tuntia päivässä.
3. Päivittäinen säännöllinen työaika on mahdollista ylittää 9 tuntiin 15 minuuttiin saakka, mikäli se on tarpeen esitykseen tai esityksiin tai valmistaviin tai pääharjoituksiin käytetystä ajasta johtuen.

21 § Työajan sijoittelu

1. Päivittäinen työaika voidaan järjestää joko samoina aikoina alkavana yhdenjaksoisena työpäivänä tai se voidaan jakaa kahteen samoina aikoina alkaviin työjaksoihin siten, että yksi työjakso voi kestää enintään neljä tuntia. Yhdenjaksoisia työpäiviä voidaan sijoittaa vain harjoituspäiville. Yhdenjaksoiset työpäivät, niiden alkamisaika ja päättymisaika ilmoitetaan vuosityösuunnitelmassa.

Soveltamisohje

Teattereissa tulee pyrkiä ensisijaisesti paikalliseen sopimukseen yhdenjaksoisten työpäivien järjestämisestä harjoitusten osalta. Yhdenjaksoiset työpäivät pyritään pitämään ensisijaisesti siten, että ne päättyvät viimeistään klo 18.00.

Soveltamisohje

Päivittäinen työaika ilmoitetaan noudattaen NäyTES 28 §:n määräyksiä eli yhdenjaksoinen päivä toteutetaan aina samaan aikaan ja päivän rakenne (yhdenjaksoinen vai kaksiosainen) ilmoitetaan vuosityösuunnitelman yhteydessä.

Syysnäytäntökauden yhdenjaksoiset työpäivät (pvm, kellonajat) on ilmoitettava sitovasti ja seuraavan kevätinäytäntökauden alustavasti edellisen kevätinäytäntökauden loppuun mennessä.

Esitysten, valmistavien ja pääharjoitusten osalta voidaan em. työjaksojen pituudet ylittää.

2. Näytännön alkamisajat voivat vaihdella, mikäli siitä on asianmukaisesti ilmoitettu.

3. Harjoitusten jaksottelu, alkamisajat ja pituudet voivat vaihdella, kun siitä on työryhmän kanssa sovittu.
4. Jos kyseessä on samana päivänä toistettava lyhyt näytelmä, lasketaan työajaksi niiden alkamis- ja loppumisajan väliin lisäksi 1,5 tuntia valmistautumiseen ja jälkitehtäviin.
5. Kahteen väliaikoineen yli kaksi tuntia kestävään näytäntöön osallistuva näyttelijä on sinä päivänä vapaa muusta teatterityöstä.
6. Näyttelijän työjaksot on päivittäin sijoitettava niin, että ne päättyvät viimeistään klo 23. Yli klo 23:n saa kestää työjakso, joka viimeistään klo 19.30 alkaneen näytännön pituuden vuoksi ei ole päättynyt klo 23.
7. Sunnuntaina pidettävä harjoitus on sijoitettava klo 14:n ja 22:n välille.
8. Näytäntöön valmistautuminen ja jälkityöt luetaan työajaksi toteutuvien aikojen mukaan, kuitenkin vähintään 30 minuuttia ennen näytäntöä ja 15 minuuttia näytännön jälkeen.

Soveltamisohje

Pääharjoitusten yhteydessä todetaan kunkin näyttelijän esityskohtainen työaika valmistautumiseen ja jälkitöineen.

9. Kahden työjakson väliin jäävä aika lasketaan työajaksi, mikäli työjaksojen väliin jäävä aika on vähemmän kuin 1,5 tuntia.

21 a § Säännöllisen työajan ulkopuolella tehtävä työ

Näyttelijä voi tarvittaessa tehdä osan työstään säännöllisen työajan ulkopuolella, jos asiasta sovitaan työnantajan ja näyttelijän kesken. Työstä, joka ei mahdu näyttelijän säännölliseen työaikaan, maksetaan sovittua työn määrää vastaava palkka tai annetaan vastaava vapaa-aika.

Soveltamisohje

Harjoitusaikataulut pyritään suunnittelemaan siten, ettei syntyisi tarvetta säännöllisen työajan ulkopuolella tehtävään työhön. Korvaus säännöllisen työajan ulkopuolisesta työstä edellyttää työnantajan määräystä.

22 § Päivittäiset lepoajat

1. Jokaiseen yli kolme tuntia kestävään työjaksoon sisältyy 15 minuutin tauko.
2. Näytäntöjen väliin on varattava riittävä lepoaika. Tehtäessä työtä yhtäjaksoisesti vähintään kuusi tuntia, on työaikaan, esimerkiksi peräkkäisten näytäntöjen väliin, sisällytettävä mahdollisuus ruokailuun.

23 § Vapaapäivät

1. Näyttelijällä on 111 vapaapäivää näytäntövuodessa sekä vuosiloma, josta säädetään tämän sopimuksen IV luvussa.

Soveltamisohje

Vapaapäivät on pyrittävä järjestämään näyttelijäkunnalle samanaikaisesti, mutta ne voidaan erityisistä syistä antaa näytelmäkohtaisesti tai näyttelijän kanssa siitä sovittaessa näyttelijäkohtaisesti.

2. Näyttelijän vapaapäivät järjestetään siten, että

a) Näyttelijällä on vähintään yksi vapaapäivä viikossa siten, että näyttelijä saa kerran viikossa vähintään 35 tuntia kestävän keskeytymättömän vapaa-ajan. Viikoittainen vapaa-aika voidaan järjestää keskimäärin 35 tunniksi 14 vuorokauden ajanjakson aikana. Vapaa-ajan tulee olla vähintään 24 tuntia viikossa.

Viikoittainen vapaa-aika on ilmoitettava viimeistään 10 päivää aikaisemmin. Ilmoitettua vapaa-aikaa ei ilman näyttelijän suostumusta voi vaihtaa toiseksi, ellei muutokselle ole työaikalaissa (872/2019) tarkoitettua perustetta.

b) Pääsiäisviikolla näyttelijällä on viisi vapaapäivää maanantaista lähtien. Vapaapäivien ajankohdasta voidaan paikallisesti sopia toisin.

c) Helmi- ja maaliskuun toinen, toukokuun toinen, elokuun kolmas, lokakuun ensimmäinen sekä marraskuun kolmas maanantai sekä jouluaatto ja joulupäivä ovat vapaapäiviä. Elokuun, lokakuun ja maaliskuun vapaapäivien ajankohdista voidaan paikallisesti sopia toisin.

Soveltamisohje

Vapaapäivien sijoittelusta käydään neuvottelu luottamushenkilön kanssa vuosityösuunnitelman neuvottelun yhteydessä.

Vapaapäivät pyritään järjestämään seuraavasti syyskaudella:

- vähintään 5 x 2 pv yhtäjaksoinen vapaa;
- vähintään 2 x 3 pv yhtäjaksoinen vapaa, joista yksi pyritään järjestämään koulun syysloman aikaan;
- vapaapäivistä vähintään 2 on lauantapäiviä;
- vähintään 1 yhtäjaksoinen em. vapaa toteutuu lokakuun ja yksi marraskuun aikana.

ja seuraavasti kevätkaudella:

- vähintään 6 x 2 pv yhtäjaksoinen vapaa;
- vähintään 2 x 3 pv yhtäjaksoinen vapaa;
- vapaapäivistä vähintään 2 on lauantapäiviä;
- vähintään 1 yhtäjaksoinen em. vapaa toteutuu helmikuun ja yksi maaliskuun aikana.

TYÖAIKAKORVAUKSET

24 § Esityksestä, valmistavasta tai pääharjoituksesta johtuva lisätyö

Mikäli näyttelijän päivittäinen säännöllinen työaika esitykseen, esityksiin, valmistavaan tai pääharjoitukseen käytetystä työajasta johtuen ylittää 7,5 tuntia, maksetaan näyttelijälle korvauksena toteutuneelta työajalta 9 tuntiin 15 minuuttiin asti korottamaton tuntipalkka. Korvaus voidaan vaihtaa kokonaan tai osittain annettavaksi vastaavana vapaa-aikana täysinä päivinä näyttelijän kanssa sovittavana aikana.

25 § Ylityö

1. Mikäli näyttelijän päivittäinen työaika esitykseen, esityksiin, valmistavaan tai pääharjoitukseen käytetystä työajasta johtuen ylittää 9 tuntia 15 minuuttia, maksetaan ylityöstä kahdelta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50 prosentilla korotettu tuntipalkka ja sen jälkeen 100 prosentilla korotettu tuntipalkka.
2. Mikäli näyttelijän päivittäinen työaika muutoin ylittää 7,5 tuntia, ensimmäinen puoli tuntia on lisätyötä ja siitä maksetaan normaali tuntipalkka ja 8 tuntia ylittävältä työajalta maksetaan ylityöstä kahdelta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50 prosentilla korotettu tuntipalkka ja sen jälkeen 100 prosentilla korotettu tuntipalkka.
3. Mikäli näyttelijän näytöntövuositainen työpäivien määrä ylittyy, maksetaan kultakin ylittävältä työpäivältä 50 prosentilla korotettu päiväpalkka tai annetaan sovittaessa vastaava vapaa-aika.

26 § Sunnuntaityö

1. Sunnuntaina ja muuna kirkollisena juhlapäivänä sekä itsenäisyys- ja vapunpäivänä tehdystä työstä maksetaan varsinaisen palkan lisäksi korottamaton tuntipalkka kultakin työtunnilta tai annetaan sovittaessa vastaava vapaa-aika. Jos työ on samalla ylityötä, maksetaan lisäksi ylityökorvaus, joka lasketaan korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan sovittaessa vastaava vapaa-aika. Jos näyttelijä osallistuu em. päivinä kolmeen näytäntöön, maksetaan kolmannen näytännön osalta kolminkertainen korottamaton tuntipalkka tai annetaan sovittaessa vastaava vapaa-aika.
2. Jos sunnuntaiksi tai muuksi kirkolliseksi juhlapäiväksi taikka itsenäisyys- tai vapunpäiväksi määrätty työ peruutetaan niin myöhään, että näyttelijä on jo saapunut työpaikalle, maksetaan sunnuntaityökorvauksena yhden tunnin palkka, eikä mainittua päivää voida laskea vapaapäiväksi.

27 § Tunti- ja päiväpalkan laskenta

Tuntipalkka saadaan jakamalla kalenterikuukauden varsinainen palkka luvulla 163.

Muutettaessa kuukausipalkkaa päiväpalkaksi muulloin kuin lomapalkkaa laskettaessa, käytetään jakajana lukua 21.

28 § Työsuunnitelmat

Viikkotyösuunnitelma

Teatterin viikkotyöohjelma ja seuraavan viikon alustava työsuunnitelma asetetaan tiedotustaululle viimeistään edellisen viikon keskiviikkona. Jos viikkotyöohjelmaan on välttämättä tehtävä muutos, siitä neuvotellaan luottamushenkilön kanssa ja ilmoitetaan asianomaisille.

Vuosityösuunnitelma

Ennen näytäntövuoden alkua teatteri ilmoittaa sitovasti kesävapaan ajankohdan.

Ennen näytäntökauden alkua teatteri ilmoittaa sitovasti kyseisen näytäntökauden ja alustavasti seuraavan näytäntökauden vapaapäivät ja alkamis- ja päättymispäivät.

Ennen kevätnäytäntökauden loppua teatteri ilmoittaa sitovasti seuraavan syysnäytäntökauden ja alustavasti seuraavan kevätnäytäntökauden yhdenjaksoiset työpäivät ja niiden alkamis- ja päättymisajat.

Soveltamisohje

Teatterin tulee ilmoittaa viimeistään em. yhdenjaksoisten työpäivien ilmoittamisen yhteydessä, keitä kyseiset yhdenjaksoiset työpäivät koskevat, mikäli yhdenjaksoisia työpäiviä osoitetaan tuotantokohtaisesti.

Vuosityösuunnitelmasta neuvotellaan hyvissä ajoin luottamushenkilön kanssa ennen sen ilmoittamista. Mikäli sitovaan työsuunnitelmaan on pakottavista syistä tehtävä muutoksia, niistä sovitaan luottamushenkilön ja näyttelijän kanssa.

ERINÄISET MÄÄRÄYKSET

29 § Terveydenhoidolliset tutkimukset ja tarkastukset

1. Työnantajan määräämiin terveydenhoidollisiin tutkimuksiin ja tarkastuksiin taikka työn edellyttämiin lakimääräisiin tarkastuksiin kulunut aika lasketaan työajaksi silloinkin, kun ne tehdään vapaa-aikana. Niihin liittyvää matka-aikaa ei lueta työajaksi. Mikäli matka-aika ajoittuu näyttelijän varsinaiseen työaikaan, työaikaa ei tästä syystä pidennetä.
2. Lääkärin läheteellä määräämiin tutkimuksiin, kuten erikoislääkärin, laboratorio- tai röntgentutkimukseen kulunutta aikaa ei lueta työajaksi, mutta mikäli näyttelijä todellisen tarpeen vaatiessa joutuu työaikanaan em. tutkimuksiin, järjestetään niitä varten vapautus työstä. Sama koskee synnytystä edeltäviä lääketieteellisiä tutkimuksia varten, mikäli nämä tutkimukset on suoritettava työaikana. Mikäli tutkimus matka-aikoinen ajoittuu näyttelijän varsinaiseen työaikaan, työaikaa ei tästä syystä pidennetä. Tämän kohdan määräyksiä ei sovelleta hammaslääkärin määräämiin tutkimuksiin.

Soveltamisohje

Todellisella tarpeella tarkoitetaan sitä, että tutkimus ei ole tehtävissä työajan ulkopuolella tai että kysymyksessä on äkillinen tutkimustarve.

Sopimusmääräys ei koske oma-aloitteista lääkärissä, hammaslääkärissä ja hoidossa käyntiä, useamman päivän kerrallaan kestäviä tutkimuksia eikä tutkimuksissa käyntejä, jotka on suoritettu näyttelijän oma-aloitteisen lääkärissä käynnin yhteydessä.

3. Terveyden ja hyvinvoinnin kartoittamiseen ja terveysongelmien ennaltaehkäisemiseen liittyvät seulontatutkimukset (valtionneuvoston asetus seulonnoista 1339/2006, mammografia ja papa) ja muut kuntakohtaiset seulontatutkimukset voidaan suorittaa työaikana, mikäli käynnit eivät ole mahdollisia työajan ulkopuolella.
4. Tämän pykälän soveltaminen ei saa vaarantaa pääharjoituksia eikä esityksiä. Poissaolot eivät saa lisätä harjoituskertoja.

IV LUKU: VUOSILOMA

30 § Vuosiloman ja kesävapaan antaminen

1. Vuosilomaa annettaessa ja lomapalkkaa tai lomakorvausta maksettaessa noudatetaan vuosilomalain (162/2005) säännösten lisäksi tässä pykälässä olevia määräyksiä.
2. Vuosiloma ja kevätnäytäntökauden päättyessä käyttämättä olevat vapaa-päivät on annettava 31.7. mennessä yhtäjaksoisena kesävapaana, josta on ilmoitettava kaksi kuukautta ennen sen alkamista.

Soveltamisohje

Kesäteatteritoimintaa harjoittavassa teatterissa voidaan poiketa yhtäjaksoisuutta koskevasta määräyksestä.

3. Kesävapaasta on, jäljempänä 5. kohdassa mainituin poikkeuksin, annettava vuosilomakautena yhtäjaksoisesti vähintään 30 vapaapäivää vuosilomana, johon sisältyy vähintään 26 arkipäivää.
4. Opintovapaa-aika on työssäolon veroista aikaa siten kuin vuosilomalain 3 §:n 5 momentissa 11 a kohdassa ja näyttelijäin koulutussopimuksen 3 §:n 2. kohdassa on määrätty.
5. Näyttelijälle, jolla on kokemuslissään oikeuttavaa palvelusaikaa näytäntövuoden loppuun mennessä vähintään vuosi, annetaan lomakauteen sijoitettavien 24 arkipäivän lisäksi edellä 23 §:n 1. kohdassa tarkoitetuista vapaapäivistä lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua vuosilomana kuusi arkipäivää yhdessä tai näyttelijän suostumuksella useammassa erässä. Näyttelijän suostumuksella voidaan tässä kohdassa tarkoitettu loman osa antaa muulloinkin sen kalenterivuoden kuluessa, jona lomanmääräytymisvuosi päättyy.
6. Näyttelijälle, jolla on kokemuslissään oikeuttavaa palvelusaikaa näytäntövuoden loppuun mennessä vähintään viisitoista (15) vuotta, annetaan vuosilomaa 36 arkipäivää.

Soveltamisohje

Näyttelijälle, joka on ollut teatterin palveluksessa 30.4.1995, määrätty siihen mennessä kertynyt vuosilomaa oikeuttava aika 30.11.1994 voimassa olleen näyttelijäsopimuksen 13 §:ssä tarkoitettua palvelulissään oikeuttavan palvelusajan perusteella.

31 § Vuosilomapalkka ja lomakorvaus

1. Vuosilomapalkka ja lomakorvaus määräytyvät 26 arkipäivän palkan perusteella.
2. Edellä 30 §:n 5. kohdassa tarkoitettujen näyttelijäin vuosilomapalkka ja lomakorvaus määräytyvät 30 arkipäivän mukaan ja 6. kohdassa tarkoitettujen näyttelijöiden vuosilomapalkka ja lomakorvaus määräytyvät 36 arkipäivän mukaan.
3. Päiväpalkka lasketaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 25. Jollei täten laskettu lomapalkka vastaa näyttelijälle muuten maksettavaa palkkaa, on se lomapalkkaa seuraavan palkanmaksun yhteydessä tasattava näyttelijän todellista palkkaa vastaavaksi.
4. Näyttelijällä, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtyä sunnuntaityötä, on oikeus saada sunnuntaityöstä suoritettavaa rahakorvausta vastaava lisäys vuosiloma-ajan palkkaan. Sunnuntaityöstä suoritettavaa rahakorvausta vastaava lisäys otetaan huomioon vuosiloma-ajan palkassa siten, että 1. kohdan mukaan laskettua vuosilomapalkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka osoittaa, kuinka monta prosenttia 1.8. – 31.7. säännöllisenä työaikana tehdystä sunnuntaityöstä maksetut sunnuntaityökorvaukset ovat olleet samalta ajalta maksetusta varsinaisesta palkasta. Näin laskettu lisäys voi olla enintään 30 prosenttia varsinaisesta vuosiloma-ajan palkasta.
5. Mikäli vuosiloma keskeytyy vuosilomalain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ja työnantaja ryhtyy maksamaan 34 §:ssä tarkoitettua sairausajan palkkaa, on työnantaja oikeutettu saamaan tältä ajalta tulevan sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan itselleen.

32 § Lomaraha

1. Näyttelijälle suoritetaan lomarahana 50 prosenttia hänen 31 §:ssä tarkoitettusta vuosilomapalkastaan.
2. Lomaraha suoritetaan myös lomakorvauksiin.
3. Lomaraha suoritetaan yhdellä kertaa elokuun palkanmaksun yhteydessä, jollei paikallisesti toisin sovita. Lomakorvauksiin lomaraha suoritetaan lomakorvausten maksamisen yhteydessä. Jos työsuhde on päättynyt ennen elokuun palkanmaksuajankohtaa, suoritetaan lomaraha viimeistään palkanmaksun yhteydessä.
4. Lomarahaa ei makseta lomalta tai sen osalta, jos näyttelijä on välittömästi ennen loman tai sen osan alkamista tai välittömästi loman tai sen osan päätyttyä ollut työstä poissa luvottomasti tai ilman pätevää syytä. Lomarahaa ei myöskään makseta lomakorvaukseen, jos näyttelijä purkaa työsopimuksen tärkeän syyn sitä vaatimatta tai työnantaja on purkanut näyttelijän työsopimuksen.

V LUKU: TYÖLOMA JA PERHEVAPAAT

33 § Oikeus sairauslomaan

1. Näyttelijällä on oikeus saada työlomaa (sairauslomaa), jos hän on sairaudesta, vammasta tai tapaturmasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi estynyt hoitamasta työtään.
2. Työkyvyttömyydestä on esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus. Työkyvyttömyys voidaan osoittaa myös muulla luotettavalla tavalla enintään kolme päivää tai teatterin päätöksen perusteella pidemmänkin aikaa kestävä työkyvyttömyyden osalta, jolle sairausloman myöntäjä katsoo lääkärintodistuksen esittämistä näissäkin tapauksissa erityisestä syystä tarpeelliseksi.
3. Sairausloma myönnetään ilman eri hakemusta lääkärintodistuksessa mainituksi tai muulla 2. kohdassa mainitulla tavalla selvitetyn ajaksi.
4. Esiintymisen estävästä äkillisestä sairaudesta on välittömästi ilmoitettava työnantajalle.

Soveltamisohje

Näyttelijän tulee antaa työnantajalle tieto työkunnostaan työnantajan edellyttämien tavoin.

Saadakseen sairauslomaa näyttelijän tulee olla kykenemätön tekemään omaa työtään ja osoittaa tämän yleensä lääkärintodistuksella. Todistus esimerkiksi lääkärissä käynnistä, tutkimuksista, kuntoutuksesta tai poliklinikalla käynnistä ei näin ollen pelkästään riitä. Jos lääkäri on kirjoittanut työkyvyttömyystodistuksen taannehtivasti, hänen pitää perustella todistuksen taannehtivuus.

Pääsääntöisesti sairausloma myönnetään lääkärintodistuksen mukaan. Lääkärintodistus on kuitenkin vain asiantuntijan lausunto, josta teatteri voi poiketa perustellusta syystä. Mikäli käy ilmi, ettei näyttelijä lääkärintodistuksesta huolimatta ole ollut työkyvytön, esim. henkilö on ollut samankaltaisessa työssä ko. aikana, hänellä ei ole oikeutta palkalliseen sairauslomaan.

Mikäli lääkärintodistusta ei perustellusta syystä voida hyväksyä, työnantaja voi omalla kustannuksellaan lähettää näyttelijä osoittamansa lääkärin tarkastukseen.

Näyttelijä on oikeutettu saamaan sairauslomaa äkillisen hammassairaudesta johtosta työajalle sattuvan hoitotoimenpiteen ajaksi, jos äkillinen hammassairaus vaatii samana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa, eikä näyttelijä voi saada hoitoa työajan ulkopuolella. Työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

34 § Sairausloma-ajan palkka

1. Näyttelijällä on saman kalenterivuoden aikana oikeus saada sairausloman ajalta
 - 1) varsinainen palkkansa 60 kalenteripäivän ajalta,
 - 2) sen jälkeen kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkastaan 120 kalenteripäivän ajalta, ja
 - 3) lisäksi voidaan harkinnan mukaan maksaa enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkasta enintään 185 kalenteripäivän ajalta.
2. Edellytyksenä sairausajan palkan saamiselle on, että näyttelijän työsuhde on välittömästi ennen sairauslomaajanjatkunutta keskeytymättä vähintään 60 kalenteripäivää.
3. Sellaisella näyttelijällä, jonka työsuhde ei ole jatkunut 2. kohdassa edellytettyä aikaa ennen sairauslomaajanjatkunutta, on oikeus kalenterivuoden aikana saada sairausloman ajalta varsinainen palkka 14 kalenteripäivän ajalta, jonka jälkeen mitään palkkaetuja ei suoriteta.

Soveltamisohje

Sairausajan palkkaa suoritetaan enintään niinkauan, kun työsuhde kestää vaikka työkyvyttömyys jatkuisi tämän ajan jälkeenkin.

Sairausajan palkan maksaminen edellyttää, että näyttelijä on aloittanut työnteon.

Karenssiajan täytyminen sairausloman aikana ei oikeuta soveltamaan 1. kohdan mukaisia palkanmaksuaikoja täyttymisen jälkeiseen sairausloman osaan. 1. kohdan mukaisia aikoja laskettaessa otetaan huomioon myös karenssiaikana maksetut sairausajan palkat. Kutakin eri työsuhdetta tarkastellaan karenssiaikojen ja maksuaikojen osalta erikseen.

4. Sairausloman ajalta ei makseta palkkaa sen jälkeen kun sairausloma on myönnetty jatkuvana yhdessä tai useammassa erässä yli 12 kuukaudeksi. Sairausloma katsotaan jatkuvaksi, ellei sitä ole keskeyttänyt vähintään 30 kalenteripäivän pituinen yhdenjaksoinen työssä olo. Yli 12 kuukauden menevältä ajalta voidaan harkinnan mukaan maksaa enintään puolet varsinaisesta palkasta.

Soveltamisohje

Työkyvyttömyyden aiheuttajana voi olla sama tai eri sairaus. Sairausloman yhtäjaksoisuutta ei keskeytä esimerkiksi vuosiloma tai määräaikaisella kuntoutustuella olo, koska kysymyksessä ei tällöin ole työssä olo.

5. Jos työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtyä sunnuntaityötä, korotetaan sairausajan päiväpalkkaa 31 §:n 4. kohdan mukaisesti lasketulla prosenttiluvulla, jossa otetaan huomioon vain sunnuntaityön osuus.

Soveltamisohje

Mikäli palvelussuhde on alkanut 31.3. jälkeen, em. "sunnuntaityölisää" ei makseta sairausajan palkkaan ennen seuraavan vuoden huhtikuun alkua.

6. Sairausajan palkkaa ei makseta, mikäli näyttelijä on aiheuttanut työkyvyttömyyden tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella.
7. Mikäli näyttelijällä on oikeus saada työansion menetyksestä korvausta muualta, hänelle maksetaan sairausajan palkasta ainoastaan korvauksen ylittävä osa. Korvaukseksi ei tällöin katsota hoitoa, siihen verrattavia kustannuksia, haittarahaa, sen sijasta maksettavaa kertakaikkista korvausta eikä tapaturmavakuutuslain 20 §:ssä mainittuja lisiä ja korvauksia. Sairausajan palkka maksetaan kuitenkin täysimääräisenä, mikäli korvauksen saaminen perustuu työntekijän vapaaehtoisesti kustantamaan etuuteen tai hän saa korvausta sellaisen työtapaturman johdosta, joka ei ole kysymyksessä olevan sairausloman aiheuttajana.

Soveltamisohje

Mikäli näyttelijä ei käytä oikeuttaan korvauksen saamiseen, esim. hae vahingonkorvauslain mukaista korvausta työkyvyttömyyden aiheuttaneelta, hänelle ei makseta sairausajan palkkaa siltä osin, kuin korvaus kattaisi palkan.

8. Näyttelijä, joka on tartuntatautilain (583/86) 16 §:n 2 momentin tai 17 §:n perusteella määrätty tartuntataudin leviämisen estämiseksi olemaan poissa ansiotyöstään tai eristettäväksi, on oikeus saada poissaolon ajalta palkkaa siten kuin tässä pykälässä on määrätty sairausloma-ajan palkasta. Sama oikeus palkkaan on päihdeongelmaisella, joka on hakeutunut vapaaehtoisesti laitoshoitoon sovittuaan hoidosta etukäteen työnantajan kanssa. Palkkaan sovelletaan 39 §:n määräyksiä.

35 § Rikoksella aiheutettu henkilövahinko

Sairausajan palkka voidaan maksaa 34 §:n 7. kohdan estämättä täysimääräisenä jos työkyvyttömyyden synnä on rikoksella aiheutettu henkilövahinko, jonka johdosta työnantajalla on oikeus saada rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/1973, myöhempine muutoksineen) nojalla palkkaa vastaava korvaus. Palkan maksamisen edellytyksenä on, että asianomistaja on ilmoittanut rikoksesta poliisille, vaatinut syytteen nostamista tai esittänyt asiassa rangaistusvaatimuksen eikä tätä toimenpidettä ole asianomistajarikoksen osalta myöhemmin peruutettu. Sairausajan palkka peritään takaisin, mikäli työnantajalle ei näyttelijän laiminlyönnin vuoksi makseta edellä mainitun lain mukaista korvausta.

Soveltamisohje

Näyttelijällä on oikeus saada rikoksen johdosta aiheutuneesta työkyvyttömyydestä sairausvakuuslain mukaista päivärahaa ja rikosvahinkolain mukaista korvausta. Tämän vuoksi teatterin tulee hakea korvauksia sekä Kansaneläkelaitokselta että valtiokonttorilta (molemmat hakemukset voidaan jättää Kelalle).

36 § Työtapaturma ja ammattitauti

1. Jos työkyvyttömyys johtuu työtehtävissä sattuneesta tapaturmavakuutuslainsäädännössä tarkoitettua työtapaturmasta tai siitä aiheutuneesta sairaudesta, ammattitaudista taikka työtehtävistä johtuneesta väkivallasta, näyttelijällä on oikeus saada
 - 1) varsinainen palkkansa enintään 120 kalenteripäivän ajalta,
 - 2) sen jälkeen kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkastaan enintään 120 kalenteripäivän ajalta ja
 - 3) lisäksi voidaan harkinnan mukaan maksaa kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkasta enintään 125 kalenteripäivän ajalta.
2. Tämän pykälän mukaiseen sairausajan palkkaan sovelletaan 34 §:n 5. ja 7. kohdan määräyksiä.
3. Työnantaja voi päättää, että tämän pykälän mukaista palkkaa maksetaan ennakkona ennen kuin työtapaturmakorvausta koskeva asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.
4. Mikäli työkyvyttömyydestä ei suoriteta korvausta tapaturmavakuutuslainsäädännön perusteella tai korvausta ei makseta täysimääräisenä, määräytyy oikeus sairausajan palkkaan 34 §:n mukaan. Mikäli oikeutta sairausajan palkkaan ei tällöin ole tai palkka on pienempi kuin ennakkona maksettu palkka, näyttelijä on velvollinen maksamaan ennakon tai sairausajan palkan ylittävän osan siitä takaisin. Takaisinmaksu voidaan toteuttaa suorittamalla näyttelijän palkasta työsopimuslain 2 luvun 17 §:n mukainen kuittaus.
5. Tässä pykälässä mainitun sairausloman myöntäminen ei vähennä oikeutta 34 §:ssä mainittujen etujen saamiseen.

Soveltamisohje

Palkkaa on oikeus saada kunkin työtapaturman tai ammattitaudin osalta erikseen. Kalenterivuoden vaihtuminen ei vaikuta tässä pykälässä tarkoitettuun sairausajan palkkaan.

Näyttelijään ei sovelleta 60 päivän karenssia, mikäli työkyvyttömyys on aiheutunut työtapaturmasta tai ammattitaudista.

Esimerkki:

A on sairastanut työtapaturman johdosta ja edut ovat määräytyneet 36 §:n 1. kohdan mukaan. A paranee ja palaa työhön vuodeksi. Tämän jälkeen A joutuu leikkaukseen saman työtapaturman aiheuttaman vamman vuoksi. Tältä viimeksi mainitulta työkyvyttömyysajalta A saa edelleen 36 §:n 1. kohdan tarkoittamat edut ja sairausloma tulkitaan edellisen sairausloman jatkoksi.

Työtapaturman ja ammattitaudin käsite on määritelty tapaturmavakuutuslaissa ja ammattitautilaissa.

37 § Eläketapahtumaan tai kuntoutustukeen johtava sairaus

1. Näyttelijälle, jolle on työsuhteen perusteella myönnetty toistaiseksi työkyvyttömyyseläke tai määräajaksi kuntoutustukea, ei myönnetä sairauslomaa enää palkallisena siitä alkaen, kun hänen ehdoton oikeutensa palkan saamiseen sairausloman ajalta on päättynyt. Ehdoton oikeus palkalliseen sairauslomaan päättyy kalenterivuoden vaihtumisesta riippumatta sen jälkeen, kun eläketapahtumaan tai määräaikaiseen kuntoutustukeen johtaneen sairauden perusteella on myönnetty palkallista sairauslomaa yhteensä 180 kalenteripäivän ajalta. Kalenterivuoden vaihtuminen ei tällöin oikeuta täyteen palkkaan.

Soveltamisohje

Työntekijäin eläkelain (395/1961) 19 c §:ssä ovat säännökset takautuvasti myönnettyä työkyvyttömyyseläkkeen tai kuntoutusrahan maksamisesta työnantajalle, jos työnantaja on samalta ajalta maksanut työntekijälle sairausajan palkkaa. Em. pykälän mukaan eläke maksetaan työnantajalle vain edellyttäen, että ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

2. Mikäli työkyvyttömyyseläke tai määräaikainen kuntoutustuki on myönnetty näyttelijälle siten, että se alkaa ennen kuin näyttelijän ehdoton oikeus palkalliseen sairauslomaan on 1 kohdan mukaan päättynyt, päättyy näyttelijän ehdoton oikeus palkalliseen sairauslomaan 1 kohdasta poiketen työkyvyttömyyseläkkeen tai määräaikaisen kuntoutustuen alkamiseen.

Soveltamisohje

Määräaikainen kuntoutustuki

Määräaikaisella kuntoutustuella ollessaan näyttelijä on palkattomalla työvapaalla eikä sairauslomalla, mikäli palvelussuhde jatkuu. Määräaikaista kuntoutustukiaikaa ei siis katsota sairausloma-ajaksi sovellettaessa 34 §:n 4 kohdan määräystä enintään 12 kuukauden jatkuvasta palkallisesta sairauslomasta. Kuntoutustukiaika otetaan huomioon palvelussuhteen kestoajana laskettaessa 34 §:n 2 kohdassa mainittua karenssiaikaa. Kyseinen aika luetaan myös henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiseen osaan oikeuttavaksi ajaksi siltä osin kuin palkaton virka-/työvapaa yleensäkin.

Jos määräaikaiselta kuntoutustuelta palannut sairastuu uudelleen muuhun kuin kuntoutustuen maksamiseen johtaneeseen sairauteen, sairausajan palkka maksetaan 34 §:n mukaisesti. Jos kysymyksessä on sama sairaus, joka on aikaisemmin johtanut määräaikaisen kuntoutustuen maksamiseen, sovelletaan 37 §:n määräyksiä, ellei ole kulunut vähintään vuosi työnteon alkamisesta määräaikaisen kuntoutustuen päättymisen jälkeen. Tällöin työkyvyttömyyden katsotaan aiheutuvan eri sairaudesta.

3. Mikäli eläkepäätös tai kuntoutustukipäätös viipyy ja hakemuksen perusteena olevan sairauden takia on jo myönnetty 180 kalenteripäivältä palkallista sairauslomaa, voidaan palkallista sairauslomaa myöntää harkinnan mukaan enintään 185 kalenteripäivän ajalta saman kalenterivuoden kuluessa jolloin palkka on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkasta.

Tämän pykälän määräyksiä ei sovelleta 36 §:ssä tarkoitetun sairausloman palkkaukseen.

Soveltamisohje

Tämän pykälän määräyksiä ei sovelleta yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle jäävään henkilöön.

Tässä soveltamisohjeessa eläkkeellä tarkoitetaan myös määräraikaista kuntoutustukea. Määräyksiä sovelletaan, kun näyttelijälle on annettu ns. B-todistus eläkkeen hakemista varten tai kun eläkehakemus on pantu vireille. Näyttelijä on velvollinen viivytyksettä ilmoittamaan työnantajalle eläkehakemuksen vireillepanosta. Sen jälkeen, kun eläke on lainvoimaisella päätöksellä myönnetty, palkkaus on viimeistään korjattava tämän pykälän määräysten mukaiseksi ja mahdollisesti liikaa maksettu palkka perittävä takaisin.

Mikäli eläkehakemus hylätään lainvoimaisella päätöksellä, maksetaan sairausloma-ajan palkka 34 §:n määräysten mukaisesti. Jos palkkaa on maksettu 37 §:n mukaan, maksetaan jälkikäteen 34 ja 37 §:n mukaisten palkkojen välinen erotus.

Mikäli eläkehakemus hylätään ja päätöksestä valitetaan, maksetaan palkkaus edelleen 37 §:n määräysten mukaisesti. Sen jälkeen, kun valitus on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu, korjataan sairausajan palkkaus tarvittaessa päätöksen lopputuloksen edellyttämällä tavalla.

Mikäli eläkehakemus hylätään ja näyttelijä panee välittömästi uudelleen vireille eläkehakemuksen, maksetaan palkka edelleenkin 37 §:n mukaan. Mikäli tämänkin eläkehakemus hylätään lainvoimaisella päätöksellä eikä uutta eläkehakemusta enää tehdä, korjataan palkka 34 §:n mukaiseksi koko sairausloma-ajalta eli maksetaan 34 ja 37 §:n mukaisten palkkojen erotus jälkikäteen. Mikäli taas eläke myönnetään, maksetaan palkka 37 §:n mukaan eläketapahtumaan johtaneen sairauden alusta lukien.

Työkyvyttömyyseläkkeelle johtavissa sairaustapauksissa tarkistetaan lääkärintodistukset yleensä ainakin kulumassa olevalta ja sitä edeltävältä vuodelta sen seikan selvittämiseksi, onko kysymyksessä sama sairaus vai ei. Jos kuitenkin esimerkiksi jo marraskuussa 2009 alkanut sairausloma on jatkunut keskeytymättä vuoteen 2011, tarkistetaan lääkärintodistukset myös vuoden 2011 osalta.

Esimerkki 1

B on ollut maalisi-huhtikuussa sairauslomalla 60 kalenteripäivää, jolta ajalta hänelle on maksettu täysi palkka. Syyskuussa hän sairastuu toiseen sairauteen, mikä johtaa eläketapahtumaan. Tältä sairausloma-ajalta hänelle maksetaan 2/3 palkkaa 120 kalenteripäivältä ja seuraavan vuoden alusta lukien edelleen 2/3 palkkaa 60 kalenteripäivältä eli eläketapahtumaan johtavan sairauden perusteella maksetaan palkkaa kaikkiaan 180 kalenteripäivältä. Kalenterivuoden vaihtuminen ei oikeuta uudestaan täyteen palkkaan.

Esimerkki 2

C on ollut heinäkuun loppuun mennessä sairauslomalla 180 kalenteripäivää, miltä ajalta hänelle on maksettu 60 päivältä täysi palkka ja 120 päivältä 2/3 palkkaa. Marraskuussa hän sairastuu toiseen sairauteen, mikä johtaa eläketapahtumaan. Tältä sairausloma-ajalta hänelle ei marras-joulukuussa makseta palkkaa, mutta seuraavan kalenterivuoden alusta lukien hänelle maksetaan eläketapahtumaan johtavan sairauden perusteella 60 päivältä täyttä ja 120 päivältä 2/3 palkkaa. Koska C:lle ei tässä tapauksessa edellisenä kalenterivuonna ole voitu maksaa eläketapahtumaan johtavan sairauden perusteella ollenkaan palkkaa eikä palkka siis ole missään vaiheessa alentunut 2/3:aan, maksetaan palkka vuoden alusta täytenä.

Esimerkki 3

D on vuoden alussa ollut sairauslomalla 108 kalenteripäivää, miltä ajalta hänelle on maksettu 60 päivältä täyttä ja 48 päivältä 2/3 palkkaa. Syyskuussa hän sairastuu toiseen sairauteen, mikä johtaa eläketapahtumaan. Tämän sairauden perusteella hänelle maksetaan kyseisen kalenterivuoden puolella 2/3 palkkaa 72 kalenteripäivältä, minkä jälkeen palkkaa ei asianomaisena kalenterivuonna makseta. Seuraavan kalenterivuoden alusta lukien hänelle maksetaan 108 kalenteripäivältä 2/3 palkkaa eli hän saa eläketapahtumaan johtavan sairauden perusteella kaikkiaan palkkaa 180 kalenteripäivältä (72 päivää + 108 päivää).

Esimerkki 4

E on kalenterivuoden loppuun mennessä saanut muun sairauden perusteella täyttä palkkaa 15 kalenteripäivältä ja eläkkeelle johtaneen sairauden perusteella täyttä palkkaa 30 kalenteripäivältä. Vuoden vaihteen jälkeen E:lle maksetaan eläkkeelle johtaneen sairauden perusteella täyttä palkkaa vielä 15 kalenteripäivän ajalta ja sen jälkeen 2/3 palkkaa 135 kalenteripäivältä.

38 § Raskaus- ja vanhempainvapaa

Työntekijällä on oikeus saada raskausvapaan 40 ensimmäiseltä arkipäivältä varsinainen palkkansa ja vanhempainvapaalta 44 ensimmäiseltä arkipäivältä varsinainen palkkansa edellyttäen, että

1. työntekijä on ollut ao. teatteriin työsuhteessa väliittömästi ja keskeytymättä ennen raskaus- tai vanhempainvapaan alkamista vähintään kaksi kuukautta;
2. palkalliset vanhempainvapaapäivät eivät ylitä syntyneen lapsen/lasten osalta yhteensä 44 päivää ja
3. raskaus- ja vanhempainvapaasta on ilmoitettu viimeistään kaksi kuukautta ennen raskaus- ja vanhempainvapaan alkamista;
4. työntekijällä on oikeus raskaus- ja vanhempainpäivärahaan ja hän noudattaa sen nostamista koskevia määräyksiä

Vanhempainvapaapäiviä on molempien vanhempien mahdollista käyttää 18 päivää samanaikaisesti. Molempien vapaat lasketaan 44 päivän kokonaismäärään.

Vanhempainvapaalla oleva työntekijä ja työnantaja voivat sopia osittaisesta, enintään 5 tunnin päivittäisestä, työnteosta.

Jos osittaisesta työnteosta sovitaan ajalla, jolloin työnantajalla on vanhempainvapaan palkanmaksuvelvollisuus, maksaa työnantaja palkan tehdystä tunneista sekä vanhempainvapaan 50 % palkan ja hakee Kelan päivärahan itselleen.

Soveltamisohje

Työntekijän perhevapaista on säädetty työsopimuslain 4 luvussa ja sairausvakuutuslaissa.

Raskausvapaan osalta työnantajalle esitetään lääkärin tai terveyskeskuksen antama sairausvakuutuslaissa tarkoitettu todistus raskauden kestosta ja lasketusta synnytysajasta. Vanhempainvapaan osalta työnantajalle toimitetaan esitetyttynä Kelalle toimitettava vanhempainetuushakemus.

Palvelussuhteen päättyessä päättyy aina myös oikeus äitiys- tai isyys raskaus- ja vanhempainvapaan palkkaetuihin.

Raskaus- ja vanhempainvapaan palkkaan sovelletaan 34 §:n 5 kohdan määräyksiä. Raskaus - ja vanhempainvapaata koskevia määräyksiä sovelletaan sairausvakuutuslain määrittelemiin vanhempiin.

Soveltamisohje

Teatterin oikeudesta sairausvakuutuslain mukaiseen päivä- ja äitiysrahaan on määräys 39 §:ssä.

44 päivän ylittävät perhevapaat ovat palkattomia.

Kokonaissuunnitelman tekeminen

Työnantajalle on pyrittävä ilmoittamaan raskaus - tai vanhempainvapaata haettaessa vapaan käyttämisestä, alkamisesta, pituudesta ja jaksottamisesta.

Soveltamisohje

Työntekijän hoitovapaasta ja osittaisesta hoitovapaasta on säädetty työsopimuslain 4 luvussa.

39 § Työnantajan oikeus työntekijän sairausvakuutuslain mukaisiin päivärahaetuuksiin sekä eräisiin muihin korvauksiin

Teatterilla on oikeus saada sairaus- ja vanhempainvapaan ajalta maksettua palkkaa vastaava osa sairausvakuutuslain mukaisista vanhempainpäivärahaetuuksista.

Soveltamisohje

Jos päivärahaa tai vanhempainpäivärahaetuksia on jostakin syystä suoritettu työntekijälle samalta ajalta, jolloin hänelle on suoritettu palkkaetuja, vähennetään palkkausta sairaus- tai vanhempainpäivärahan määrällä.

Saadakseen sairausloman ja vanhempainvapaan ajalta palkkaetuja työntekijän on noudatettava, mitä sairausvakuutuslain mukaisen päivä- tai vanhempainrahaetuksien saamiseksi on säädetty tai määrätty. Jos teatteri menettää työntekijän laiminlyönnin tai toimenpiteiden seurauksena sille kuuluvan etuuden, vähennetään tämän työehtosopimuksen mukaisia palkkaetuja menetystä vastaavalla määrällä.

Soveltamisohje

Jos vuosiloma on vahvistettu sairausloman ajalle, työntekijällä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukainen päiväraha sekä vuosiloma-ajan palkka.

40 § Tilapäinen hoitovapaa

1. Näyttelijällä on oikeus saada työlomaa hänen äkillisesti sairastuneen alle 12 vuoden ikäisen lapsensa tai muun hänen kodissaan pysyvästi asuvan alle 12 vuotiaan lapsen taikka vammaisen lapsensa hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi silloin kun muuta hoitoa ei ole saatu järjestetyksi. Työlomaa on oikeus saada saman sairauden perusteella enintään neljä työpäivää kerrallaan. Lapsen molemmat vanhemmat tai huoltajat eivät saa pitää tilapäistä hoitovapaata samanaikaisesti.

Soveltamisohje

Näyttelijän tilapäisestä hoitovapaasta on säädetty työsopimuslaissa.

Tilapäinen hoitovapaa on tarkoitettu ensisijaisesti lapsen hoidon järjestämistä varten. Vasta silloin, kun tämä ei ole käytännössä mahdollista, näyttelijä voi itse jäädä hoitamaan lasta. Tällöin on kuitenkin pyrittävä siihen, että pääharjoitus ja esitykset eivät vaarannu eivätkä poissaolot lisää harjoituskertoja. Ensin on selvitettävä, voidaanko lapsi hoitaa tavanomaisessa hoitopaikassa tai voivatko muut samassa taloudessa asuvat hoitaa lasta. Ratkaisevaa ovat tosiasialliset hoitomahdollisuudet.

Vammaisella lapsella tarkoitetaan iästä riippumatta henkilöä, jonka hoidontarve on verrattavissa alle 12-vuotiaaseen lapseen ja joka sairastuessaan äkillisesti tulee vamman vuoksi niin avuttomaksi, ettei hän kykene hoitamaan itseään. Vammaisia lapsia ovat kehitysvammaiset lapset, ja vamman vaikeudesta riippuen muut aivo-, raaja-, näkö- tai kuulovammaiset lapset. Vammaisella lapsella ei tarkoiteta kroonisesti sairasta lasta (esim. sokeritauti, allergia, astma tms.). Krooninen sairaus saattaa kuitenkin johtaa tilaan, jossa sairasta lasta on pidettävä vammaisena, esim. vaikea sydänsairaus tai sokeritauti. Näyttelijä on velvollinen tarvittaessa lääkärintodistuksella osoittamaan, onko hänen yli 12 vuoden ikäinen lapsensa edellä sanotulla tavalla vammainen.

Työloman enimmäismäärä on neljä työpäivää. Jos sairaus jatkuu yli neljä työpäivää, voidaan hakemuksesta myöntää harkinnanvaraista (palkatonta) työlomaa.

2. Tilapäisen hoitovapaan ajalta maksetaan varsinainen palkka enintään kolmelta peräkkäiseltä kalenteripäivältä lapsen sairastumisesta lukien. Mikäli lapsi sairastuu kesken työvuoron, palkallinen aika on enintään kolme seuraavaa kalenteripäivää. Palkan maksamisen edellytyksenä on, että kumpikin vanhemmista on ansiotyössä kodin ulkopuolella tai toisella vanhemmista ei muutoin tosiasiallisen esteen johdosta ole mahdollisuutta osallistua lapsen hoitoon tai kysymyksessä on yksinhuoltaja. Tosiasiallinen este on sairaalahoido, asevelvollisuuden suorittaminen, reservin kertausharjoituksiin osallistuminen ja toisella paikkakunnalla olo matkan tai opiskelun vuoksi.

Soveltamisohje

Lapsen sairastumispäivää seuraava päivä on ensimmäinen tässä tarkoitettu palkallinen päivä siitä riippumatta, onko lapsi sairastunut näyttelijän vapaapäivänä tai kesken tämän työpäivän. Mikäli lapsi sairastuu kesken työpäivän, maksetaan lapsen sairastumispäivältä yleensä palkka työvuoron loppuun asti ja sairastumispäivää seuraava työpäivä on tässä tarkoitettu ensimmäinen palkallinen työlomapäivä. Palkallista aikaa ovat sairastumispäivää seuraavat kolme peräkkäistä kalenteripäivää siitä riippumatta, ovatko nämä työpäiviä vai eivät.

Jos näyttelijä ei lapsen sairastumispäivänä saavu lainkaan työhön, tämä päivä on ensimmäinen palkallinen työlomapäivä.

Vanhemmalla tarkoitetaan myös aviopuolisoa tai avopuolisoa, joka huoltaa samassa taloudessa asuvia puolison lapsia.

Kodin ulkopuolisella työllä tarkoitetaan muualla kuin varsinaisessa asuinpaikassa suoritettavaa työtä, josta asianomainen saa pääasiallisen toimeentulonsa. Esim. yksityisyrittäjän puoliso voi saada palkallista työlomaa, jos yrittäjän työpaikka ei ole kodissa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Jos aviopuoliso opiskelee toisella paikkakunnalla, mutta on lapsen sairastuessa kotona, esim. viikonloppuna, lomalla tms. syystä, toisella puolisoilla ei ole oikeutta palkalliseen työlomaan. Sama koskee asevelvollista tms.

Jos muuta hoitajaa ei lapselle ole saatavana ja esim. puolisoiden työvuorot mahdollisine matka-aikoinen menevät osaksi päällekkäin, on kysymyksessä tässä tarkoitettu palkallinen työloma. Samoin menetellään, jos esim. puolison työmatka tai sairaalassa hoidettavana olo estää häntä tosiasiallisesti hoitamasta lasta.

3. Työnantajalle on ilmoitettava välittömästi tilapäisen hoitovapaan käyttämisestä, sen syystä ja sen arvioidusta kestoajasta. Näyttelijän on esitettävä luotettava selvitys tilapäisen hoitovapaan perusteesta sekä tarvittaessa selvitettävä, ettei toinen lapsen vanhemmista käytä tilapäistä hoitovapaata samanaikaisesti.

Soveltamisohje

Luotettavaksi selvitykseksi lapsen sairastumisesta katsotaan esim. terveydenhoitajan antama tai muu työnantajan hyväksymä selvitys.

41 § Opintovapaa

1. Opintovapaalakia sovellettaessa

1) palvelussuhde katsotaan päätoimiseksi, mikäli säännöllinen työaika on keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa,

2) synnytyksestä aiheutuvan työkyvyttömyyden katsotaan alkavan synnytyksestä ja päättyvän kuuden viikon kuluttua, ellei lääkärintodistuksesta muuta ilmene.

Soveltamisohje

Opintovapaasta on säädetty opintovapaalaissa (273/1979) ja opintovapaa-asetuksessa (864/1979).

Seitsemän päivää ylittävää työkyvyttömyysaika ei lueta opintovapaaksi, vaan se on yleensä sairausloma. Työkyvyttömyyden päättyttyä opintovapaa jatkuu.

Mikäli opintovapaalla oleva anoo äitiysvapaata, keskeytetään opintovapaan vuoksi myönnetty työloma kahdeksannesta työkyvyttömyyspäivästä lukien. Tällöin ensimmäisenä työkyvyttömyyspäivänä pidetään synnytyspäivää ja työkyvyttömyyden katsotaan jatkuvan kuusi viikkoa synnytyksestä, ellei työkyvyttömyys lääkärintodistuksen mukaan ole alkanut aiemmin tai kestä kauempaa. Kyseinen aika (viisi viikkoa tai lääkärintodistuksen mukainen tätä pidempi työkyvyttömyysaika) on yleensä palkallista äitiysvapaata. Välittömästi tämän äitiysvapaan jälkeen jatkuu opintovapaan vuoksi myönnetty työloma.

2. Opintovapaalain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ammattiyhdistyskoulutuksena pidetään liitteenä 6 olevan näyttelijän koulutus sopimuksen 5 §:ssä tarkoitettua koulutusta. Ammattiyhdistyskoulutusajasta jätetään kuitenkin enintään 30

kalenteripäivää saman kalenterivuoden aikana lukematta opintovapaa-ajaksi, mikäli teatteri on maksanut näyttelijälle palkkaetuja sanotulta ajalta.

3. Opintovapaalain mukaisena koulutuksena pidetään myös koulutussopimuksen 4 §:ssä tarkoitettua ilmaisuteknistä sekä muuta perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta, ja se luetaan 1. kohdassa tarkoitetuksi opintovapaa-ajaksi.

42 § Eräät työloimat

1. Reservin kertausharjoituksiin tai pelastustoimilain (561/1999) 53 §:n 1 momentin nojalla väestönsuojelukoulutukseen määrätulle maksetaan kertausharjoitusten tai väestönsuojelukoulutuksen ajalta varsinainen palkka vähennettynä reserviläispalkan tai vastaavan korvauksen määrällä.
2. Työpäiväksi sattuvat 50- ja 60-vuotispäivät, oma vihkiäispäivä tai parisuhteen rekisteröimispäivä, avio- tai avopuolison, rekisteröidyn parisuhteen osapuolen, vanhemman, em. puolison vanhemman, lapsen, veljen ja sisaren hautajaispäivä sekä asevelvollisuuslain mukainen kutsuntapäivä ovat palkallisia vapaapäiviä.

Soveltamisohje

Vapaapäiväksi sattuvat tai vuosiloma-aikaan ajoittuvat em. päivät eivät oikeuta saamaan vastaavaa vapaapäivää muuna ajankohtana.

3. Työnantaja harkitsee, maksetaanko muun kuin edellä tässä luvussa mainitun syyn vuoksi myönnetyn työloiman ajalta palkkaa ja jos maksetaan, niin minkä verran. Sama koskee poissaoloa muun pätevän syyn vuoksi, vaikka työloimaa ei ole myönnetty.
4. Tämän pykälän soveltaminen ei saa vaarantaa pääharjoituksia eikä esityksiä eikä lisätä harjoituskertoja.

Soveltamisohje

Harkinnanvaraisella työломalla tarkoitetaan sellaisia työloimia, joita teatteri ei ole lain tai sopimusmääräyksen perusteella velvollinen myöntämään, esim. sairauden, tapaturman, raskauden tai synnytyksen vuoksi.

Sopimusosapuolten mielestä olisi teattereissa syytä omaksua mahdollisimman yhdenmukainen käytäntö harkinnanvaraisten työloimien myöntämisen perusteista, palkallisuudesta jne. ja tiedottaa nämä perusteet työntekijöille.

VI LUKU: ESITYSTOIMINNAN TURVAAMINEN

43 § Varallaolotehtävät ja paikkaus

1. Varallaololla tarkoitetaan tehtävää, jossa näyttelijä opettelee ja pitää yllä jonkun toisen näyttelijän roolia asettuakseen tarvittaessa hänen tilalleen. Varallaolojärjestelmää voidaan käyttää turvaamaan vain teatterin kannalta merkittäviä produktioita tilanteissa, joissa esityksiä ei voida muutoin turvata (44–47 §).
2. Paikkausta sovelletaan tilanteissa, joissa näyttelijä asettuu toisen näyttelijän rooliin, jotta esitystä ei tarvitse perua ja kyseessä olevan tuotannon / tehtävän varmistamiseksi ei ole sovittu varallaolojärjestelyä. (48–57 §)

Soveltamisohje

Mikäli roolille on sovittu varallaolotehtävää tekevää ja hän on estynyt, voidaan tehtävä paikata paikkausta koskevien 48–57§ mukaisesti.

VARALLAOLO

44 § Sanasto

Track tarkoittaa tässä yksittäisen näyttelijän esityksen kulkua, sisältäen kaiken toiminnan ja vastuutehtävät.

Roolit (A-rooli)

Understudy: Näyttelijä, joka opettelee ja ylläpitää toisen näyttelijän roolin ja esittää sitä tarvittaessa.

Huomioita

Understudy-tehtävän suorittava näyttelijä on itse mukana ensemblissä tai muussa roolissa teoksessa.

Ensemble-tehtävät (A-rooli/B-rooli)

Swing: Ensemblen sisäinen paikkaaja, joka opettelee sovitun määrän ensembletrackejä oman ensisijaisen tehtävänsä lisäksi.

Off-stage-swing ja Stand-by-swing: Ensemblen ulkopuolinen varallaolija, joka opettelee sovitun määrän ensemble-trackejä. Stand-by swing kutsutaan paikalle tarvittaessa ja off-stage swing on aina paikalla esityksissä.

Suosittellaan, että yhdellä kuukausipalkkaisella näyttelijällä voi kerrallaan olla ainoastaan yksi understudy- tai korkeintaan neljä swing-tehtävää korkeintaan yhdessä tuotannossa.

45 § Mahdollisuus paikalliseen sopimiseen

Teatterissa laaditaan yhteistyössä näyttelijöiden ja teatterin edustajien välillä paikallinen toimintamalli varallaolotehtävien harjoittelemisesta, ylläpitämisestä, esittämisestä ja korvaamisesta. Mikäli tätä paikallista toimintamallia ei laadita, noudatetaan alla olevia määräyksiä.

46 § Suunnittelu ja harjoittelu

Teatteri arvioi hyvissä ajoin ohjaajan sekä näyttelijöiden luottamushenkilön kanssa varallaolotehtävien laajuuden ja tarvittavan harjoitusajan.

Varallaolotehtävään on osoitettava riittävä määrä harjoitusaikaa, jotta rooli on sen vaatavuus huomioon ottaen mahdollista esittää. Roolin suorittamiseen liittyviin työturvallisuusnäkökohtiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Varallaolotehtävää tekevän kanssa sovitaan minimimäärä omia harjoituksia varallaolotehtävään. Tämä määrä voi olla esimerkiksi vähintään 10 % varsinaisen roolinesittäjän saamasta harjoitusmäärästä.

Varallaolotehtävän harjoitukseksi lasketaan harjoitus, jossa kaikki kyseiseen harjoitukseen tarvittavat näyttelijät ovat paikalla (5 § 1. mom., 2. kappale).

Teatteri ilmoittaa ja sopii produktion roolijaon yhteydessä varallaolotehtävistä ja niiden mahdollisesta korvaamisesta kuukausipalkkaisen henkilökunnan osalta.

Soveltamisohje

Määräaikaisen henkilökohtaisen lisän määrässä huomioidaan tehtävän vaatavuus ja vastuun määrä sekä harjoitteluun ja ylläpitoon osoitettu työaika.

Vierailijoiden osalta tulee erikseen työ sopimuksessa sopia jokaisesta varallaolotehtävästä ja niiden korvaamisesta.

Soveltamisohje

Sovittaessa vierailijan kanssa käydään yhdessä läpi osoitettujen harjoitusten määrä, arvioidaan mahdollinen kotityö, sekä sovitaan mahdollisesta oikeudesta tulla kutsutuksi kaikkiin roolin harjoituksiin.

Jos varallaolotehtävään ei voida osoittaa riittävää määrää työaikaan mahtuvaa harjoitusaikaa, on understudy-tehtävän harjoitusaikataulusta ja mahdollisesti tarvittavan ylimääräisen työn korvaamisesta sovittava erikseen.

Teatteri toimittaa rooliin liittyvät materiaalit varallaolotehtävää tekeväälle henkilölle samaan aikaan kuin varsinaiselle esiintyjälle.

Produktion harjoituskaudella suositellaan varaamaan harjoitusviikosta neljä alkaen varallaolotehtäviä tekeville vähintään yksi harjoitus viikossa. A-roolin understudytehtävää tekeväälle järjestetään läpimeno ennen ensimmäistä julkista esitystä.

47 § Ylläpito

Roolin ylläpitämisestä tulee huolehtia siten, että jokaista alkavaa neljää viikkoa kohden osoitetaan vähintään 4 tuntia työaikaa. Mahdollisesta harjoitusten ja esitysten ulkopuolella tehtävästä ylläpitotyöstä ja sen korvaamisesta sovitaan erikseen. Varallaolotehtäviä tekeville suositellaan takaamaan yksi harjoituskerta kolmen viikon välein näytöskauden aikana. Kyse on roolin läpiviennin vaatimasta harjoituksesta, ei täysimittaisesta läpimenosta.

Understudy-tehtävää tekeväälle suositellaan takaamaan yksi näytös understudy-roolissa näytöskauden ensimmäisten kuukausien aikana

PAIKKAUS

48 §

Jos näyttelijä joutuu asettumaan toisen näyttelijän tilalle ja oppimaan hänen tehtävänsä kahdessa päivässä tai sitä lyhyemmällä valmistautumisajalla, sovitaan tehtävästä ja siitä maksettavasta korvauksesta etukäteen. Mikäli korvauksesta sei päästä sovintoon, hän saa vakinaisen palkkansa lisäksi 15 tunnin palkan jokaiselta alkavalta 30 riville kirjoitetulta A4-kokoiselta sivulta.

Soveltamisohje:

Mikäli paikkauksesta suoritettavasta korvauksesta ei päästä erilliseen sopimukseen, noudatetaan palkkiolaskennassa tämän liitteen määräyksiä. Pyrkimyksenä on luoda paikallinen kustannustaso äkillisten paikkaustarpeiden varalle, jotta molemmat osapuolet voivat ennakoida tulevat taloudelliset vaikutukset.

49 §

Jos näyttelijä saa tehtävänsä varten valmistautumisaikaa enemmän kuin kaksi päivää, teatterilla on oikeus paikkauskorvauksen suuruutta laskiessaan ottaa vähennyksenä huomioon 45 riviä päivässä puolen päivän tarkkuudella niiltä päiviltä, jolloin näyttelijä ei tee muuta teatterin hänelle määräämää työtä. Jokaisesta tämän jälkeen annettavasta harjoituskerrasta teatterilla on oikeus vähentää korvattavasta rivimäärästä 22.

50 §

Korvattavien rivien laskemisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- puhერიivi on 60 kirjainpaikan, laulurivi kolmen laulettuun tahdin ja runorivi yhden säkeen pituinen;
- puherepliikin 10 kirjainpaikan loppuriviä ei oteta huomioon;
- parenteseja ei oteta huomioon;
- isku lasketaan yhdeksi riviksi.

51 §

Jos tehtävän merkitys on suurempi kuin riviluku edellyttää, on palkkiosta sovittava etukäteen kussakin tapauksessa erikseen.

52 §

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi teatteri ja näyttelijä voivat paikkauskorvauksesta sopiessaan ottaa huomioon myös tehtävän vaativuuden, tuttuuden ja syventymisajan.

53 §

Mikäli erittäin pakottavista syistä joudutaan tilanteeseen, jossa näyttelijä joutuu asettumaan toisen näyttelijän tilalle niin poikkeuksellisen nopeasti ja niin harvoina esiintymiskertoina, että hän esiintyy roolivihko kädessään, maksetaan hänelle 50 % täysimääräisestä paikkauskorvauksesta. Tämä on mahdollista vain erittäin pakottavista syistä. Osapuolet sitoutuvat mahdollisuuksien mukaan välttämään tällaisia tilanteita.

54 §

Kiistanalaisissa kysymyksissä arvion suorittavat teatterin taiteellinen johto ja luottamushenkilö.

55 §

Paikkaustapauksissa näyttelijälle suoritetaan korvauksena vähintään 15 tunnin palkka ja enintään korkein teatterissa näyttelijälle maksettu henkilökohtainen palkka.

56 §

Paikkaustapaukseksi ei katsota tehtävää, jonka näyttelijä saa

- työryhmän sisällä vaihdossa toisen näyttelijän kanssa harjoitusajalla, kun kohtuullinen määrä harjoituskertoja on vielä jäljellä;
- palatessaan sairaus-, äitiys-, opinto- tai muulta vastaavalta lomalta tai vapaalta entiseen rooliinsa, jolloin häneen sovelletaan työehtosopimuksen 5 §:n 8. kohdan määräyksiä.

57 § Vierailevan näyttelijän käyttäminen paikkaustehtävissä

1. Vierailevan näyttelijän vähin palkkio paikkaustapauksessa on kaksi ylimääräistä näytäntöpalkkiota.
2. Vierailut, joissa näyttelijä asettuu toisen näyttelijän tilalle hänelle entuudestaan tuttuun tehtävään eikä näin ollen joudu oppimaan tehtävänsä poikkeuksellisen nopeasti, jäävät nämä sopimuksen ulkopuolelle ja palkkiosta tulee sopia kussakin tapauksessa erikseen.

LUKU VII: ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

58 § Ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen etu

Työnantaja suorittaa teatterin palveluksessa olleen näyttelijän kuoltua ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen edun siten, kuin siitä on työehtosopimuksin sovittu kuntien työntekijäin osalta.

59 § Työnantajan hankkimat/näyttelijän omat varusteet

Työnantaja hankkii kaikki esityksen vaatimat varusteet. Jos näyttelijä käyttää omia varusteitaan, työnantaja maksaa hänelle korvauksen, josta sovitaan erikseen. Työnantajan varustetta tai materiaalia ei saa käyttää muuhun kuin työnantajan osoittamaan tarkoitukseen. Jos näyttelijä hävittää hänelle luovutetun varusteen, hän on korvausvelvollinen. Vastaavasti työnantaja korvaa näyttelijän varusteen sen vahingoituessa työnantajan työssä.

60 § Tekijänoikeuksiin liittyvät määräykset

1. Esityksessä tai harjoituksessa otetun valokuvan taikka ääni- tai kuvatallenteen teatteri voi korvauksetta käyttää ja esittää julkisesti epäkaupallisessa tarkoituksessa toimintansa esittelemiseksi ja ohjelmistonsa markkinoimiseksi. Käyttämiseen tai julkiseen esittämiseen ei saa liittyä muun toiminimen mainontaa.

Teatteri voi luovuttaa tallenteen Teatterimuseon arkistoon kulloinkin voimassa olevan Teatterimuseon audiovisuaalista arkistoa koskevan teatterialan järjestöjen ja Teatterimuseon välisen sopimuksen mukaisesti.

2. Näyttelijällä on oikeus tutustua ennakolta siihen informaatioon, jonka teatteri hänestä henkilönä julkistaa.
3. Teatterin toimesta harjoitettua ohjelmaa tai osia siitä saa esittää vain teatterin toimesta tai luvalla. Lisäksi on otettava huomioon tekijänoikeuslain määräykset.
4. Jos näyttelijä osallistuu näytelmän käsikirjoittamiseen, dramatisointiin tai muuhun luovaan työhön panoksella, joka ylittää teoskynnyksen, hänellä on oikeus korvaukseen, mikäli siitä on sovittu, ja oikeus tulla kreditoiduksi tämän luovan työn osalta ja syntyneen yhteisteoksen mahdollisesta jatkokäytöstä on sovittava kaikkien yhteisteoksen oikeudenhaltijoiden kanssa.

61 § Työskentely muun työnantajan palveluksessa

1. Työaikana tehtävään muuhun työhön tulee pyytää kirjallinen lupa.
2. Näyttelijän työstä toisessa teatterissa näyttelijä ilmoittaa työnantajalle.
3. Em. määräykset eivät sido näyttelijää loman aikana.

Viittausmääräys

Työsopimuslain 3 luvun kilpailevaa toimintaa koskeva 3 §.

62 § Vuosittaiset lahjanäytännöt

Työnantaja antaa, mikäli mahdollista, vuosittain hakemuksesta yhdelle tai useammalle näyttelijälleen yhteisen lahjanäytännön kotimaista tai ulkomaista opiskelua varten tai sen korvauksena näyttelijäyhdistyksen kanssa sovitun summan.

63 § Näyttelijän oikeus lääkärissä käynteihin

Näyttelijä voi maksutta kääntyä teatterin osoittaman lääkärin puoleen. Lisäksi näyttelijällä on oikeus teatterin kustannuksella kääntyä teatterin osoittaman korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin puoleen. Muista erikoislääkäripalveluista päättää työnantaja.

64 § Päihdeasioiden käsitteleminen

Näyttelijään sovelletaan soveltuvin osin kuntien päihdeohjelmaa.

VIII LUKU: TYÖEHTOSOPIMUKSEN TULKINTAERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

65 § Neuvottelumenettely

1. Työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys on työnantajan edustajan ja toisaalta työntekijän tai häntä edustavan luottamus henkilön pyrittävä välittömästi neuvonpidolla selvittämään.
2. Mikäli asiaa ei saada edellä tarkoitetulla tavalla selvitettyksi, voidaan se siirtää tehtävään määrätyn, työnantajaa edustavan toimihenkilön ja paikallisen ammattiyhdistyksen kesken neuvoteltavaksi (paikallisneuvottelut).
3. Ellei paikallisneuvotteluissa päästä ratkaisuun, voi sopimukseen osallinen saattaa asian käsiteltäväksi liittoneuvotteluissa, joita käydään allekirjoittaneiden järjestöjen kesken.
4. Vaatimus liittoneuvottelujen käymisestä on puhevallan menettämisen uhalla tehtävä kolmen kuukauden kuluessa paikallisneuvottelujen päättymisestä.
5. Riidan laadusta tai muista erityisistä syistä johtuen voi sopimukseen osallinen saattaa työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevan erimielisyyden suoraan käsiteltäväksi liittoneuvotteluissa.
6. Paikallisneuvottelut on aloitettava kahden viikon ja liittoneuvottelut kolmen viikon kuluessa siitä, kun vastapuolelle on annettu vaatimus, jossa neuvottelujen kohteeksi tulevat asiat on ilmoitettu, elleivät osapuolet sovi pitemmästä määräajasta. Liittoneuvottelujen käymistä koskeva vaatimus on jätettävä kirjallisesti.
7. Neuvottelut katsotaan päättyneiksi sinä päivänä, jona neuvotteluosapuolet ovat yhteisesti niin todenneet, tai kun jompikumpi neuvotteluosapuolista on kirjallisesti ilmoittanut katsovansa neuvottelut omalta osaltaan päättyneiksi.
8. Paikallis- ja liittoneuvotteluissa pidetään pöytäkirjaa, joka tarkastetaan neuvotteluosapuolten sopimalla tavalla. Niissä tapauksissa, jolloin paikallisneuvottelut eivät johda tulokseen ja toinen osapuoli haluaa saattaa asian liittoneuvotteluissa käsiteltäväksi, on paikallisneuvottelusta laaditussa pöytäkirjassa selostettava erimielisyyden aiheena oleva asia sekä molempien osapuolten kanta. Pöytäkirjasta on lähetettävä kappale molemmille sopimusosapuolille.

66 § Neuvottelu- ja kanneoikeuden vanhentuminen

1. Työehtosopimukseen perustuvaa vaatimusta koskevan riidan ratkaisemiseksi on neuvotteluja puhevallan menettämisen uhalla vaadittava vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vaatimuksen perusteena oleva tapahtuma on sattunut tai olosuhde syntynyt.

2. Kanna työtuomioistuimessa ei saa panna vireille ennen kuin on käyty tässä sopimuksessa tarkoitetut liittoneuvottelut. Kanna työtuomioistuimessa on puhevallan menettämisen uhalla pantava vireille neljän kuukauden kuluessa liittoneuvottelujen päättymisestä.

LIITE 1: VIERAILEVAN NÄYTTELIJÄN SOPIMUS

Tämä sopimus ja sen vähimmäispalkkiot on hyväksytty ammattiteattereiden palveluksessa olevan näyttelijän vierailusopimukseksi.

Teatterin nimi: _____ ottaa

Näyttelijän nimi: _____ esiintymään

_____ nimisessä näytelmässä

_____ osassa

seuraavin sopimusehdoin:

1. Osaluokittelu

Osa luokitellaan A-/B-tehtäväksi.

Osaluokittelussa tulee ottaa huomioon roolihenkilön asema näytelmän kokonaisuudessa. Osaluokittelun suorittavat näytelmän ohjaaja ja taiteellinen johto.

Näyttelijän tehtävästä ei voi sopia avustajasopimuksella. Rajan roolitehtävien ja avustajatehtävien välillä määrittelevät tehtävien sisältö ja vaativuus.

Avustajan sopimus voidaan tehdä vähäisestä/pienehköstä tehtävästä, joka ei edellytä ammattimaista näyttelijän, tanssijan tai muusikon osaamista.

Ennen avustajasopimuksen tekemistä/käyttämistä käydään keskustelu luottamushenkilön kanssa.

Mikäli työtehtävät muuttuvat harjoitusaikana avustajan tehtävästä A- tai B-rooliksi, avustajasopimus muutetaan A- tai B-vierailijasopimukseksi.

2. Sopimuksen voimassaolo

Sopimus on voimassa ____ / ____ 20____ – ____ / ____ 20____.

Ensi-ilta on ____ / ____ 20____.

Sopimuksen päättymisaika määritellään suunniteltujen esitysten mukaan.

Tuotannolle tuotantosuunnitelmassa suunniteltu esitysten määrä sopimuskaudella on ____ kpl.

Esitykset jakautuvat suunnitelmassa (syys)kaudelle ____ kpl ja (kevät)kaudelle ____ kpl.

Näyttelijälle taataan vähintään 15 esitystä tai mikäli suunniteltuja esityksiä on tätä vähemmän, niin suunniteltujen esitysten määrä. Takuupalkkioksi kaikkien esitysten peruuntuessa tulee vähimmäismäärä x 50 % x sovittu esityspalkkio.

Soveltamisohje

Takuupalkkio ei koske tilannetta, jossa näyttelijän kanssa on sovittu 3§:n 4. kohdan mukainen, vähintään vuoden määräaikainen sopimus, joka alkaa 1.8. ja näyttelijän kanssa tehdään harjoittelua koskeva vierailijasopimus edellisenä keväänä.

Mikäli sopimus puretaan ilman työsopimuslain mukaista perustetta, noudatetaan TSL 12:2:n pakottavaa lainsäädäntöä.

Työsopimuksen tekemisen yhteydessä käydään läpi näyttelijän harjoitus- ja esityskauden aikaiset, sillä hetkellä tiedossa olevat muut sitoumukset ja niiden ajankohdat, ja tämän jälkeen näyttelijä sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti työsopimuksen ajalle kohdistuvat muut sitoumukset ja niiden ajankohdat teatterille välittömästi niiden tullessa hänen tietoonsa. Näyttelijälle ei osoiteta harjoituksia tai esityksiä hänen ilmoittamiensa muiden sitoumusten ajankohtien ajalle.

3. Kotityö/etätyö

Työsopimusta tehtäessä käydään läpi, edellytetäänkö näyttelijän harjoittelevan harjoitusten ulkopuolella itsenäisesti esim. lauluja. Itsenäinen harjoittelu ei saa vähentää näyttelijälle annettavien varsinaisten harjoitusten määrää. Harjoittelusta varsinaisten harjoitusten ulkopuolella ja siitä maksettavasta korvauksesta sovitaan kirjallisesti työsopimuksella.

4. Harjoituskauden työvuoroluettelo

Näytelmän harjoitukset sijoitetaan ajalle _____ / _____ 20____ - _____ / _____ 20_____.

Tuotannolle suunniteltu kokonaisharjoitusmäärä on _____ kpl.

Soveltamisohje

Harjoitusten suunniteltu kokonaismäärä perustuu teatterin todelliseen arvioon, esimerkiksi tuotantosuunnitelmaan.

Näyttelijän varsinaisten henkilökohtaisten harjoitusten määrä on vähintään ____ kpl.

Harjoituksia voidaan tarvittaessa lisätä yhteisesti sopimalla.

Soveltamisohje

Tämä harjoitusten kappalemäärä on työntekijän henkilökohtainen minimiansiotakuu harjoitusajalta. Sen arviointi suoritetaan työnantajan todellisen työvoimantarpeen mukaan.

Harjoituskaudella viikon työvuoroluettelo (viikkotyösuunnitelma) annetaan kirjallisesti viimeistään 10 päivää ennen kyseistä viikkoa.

Jos työvuorolistalla ollut harjoitus teatterista johtuvasta syystä peruutetaan vähemmän kuin 10 vuorokautta ennen harjoitusta, näyttelijälle maksetaan 75 % harjoituspalkkiosta.

Mikäli työvuoroista sovitaan em. työvuoroluetteloa aikaisemmalle tai pidemmälle ajalle ja ne perutaan teatterin toimesta, niistä maksetaan 75 %, ellei niiden siirtämisestä yhteisesti sovita.

5. Esityskauden työvuoroluettelo

Esityskauden työvuoroluettelo sovitaan mahdollisimman aikaisin, kuitenkin viimeistään yksi kuukausi ennen ensi-iltaa tai kaksi kuukautta ennen seuraavan näytäntökauden alkua. Työvuoroluettelossa sovitaan sitovat työvuorot kyseessä olevaksi näytäntökaudeksi. Mikäli työsopimus tehdään alle kuukausi ennen ensi-iltaa, sitova työvuoroluettelo sovitaan työsopimuksen yhteydessä.

Soveltamisohje

Sitova työvuoroluettelo suositellaan sopimaan ennen esitysten myyntiin laittamista.

Mikäli tuotannolle suunnitellaan enemmän kuin 40 esitystä, ensimmäisen näytäntökauden sitova työvuoroluettelo sovitaan viimeistään kolme kuukautta ennen ensi-iltaa. Tätä ei sovelleta kesäteatteritoiminnassa, vaan työvuoroluettelo tulee sopia viimeistään kuukautta ennen ensi-iltaa.

Esimerkkejä

1. Esityksen ensi-ilta on 1.9., syyskauden työvuoroluettelo on sovittava viimeistään 1.8. tai yli 40 esityksen tuotannoissa 1.6. ja se päättyy 31.12. Kevätkauden mahdollinen työvuoroluettelo sovitaan viimeistään 1.11. ja se kattaa 1.1.–31.5. Tämän jälkeen mahdollinen seuraavan syksyn näytäntökauden työvuoroluettelo on sovittava viimeistään 31.5.

2. Esityksen ensi-ilta on 1.4., kevätkauden työvuoroluettelo on sovittava viimeistään 1.3. ja se päättyy 31.5. Syyskauden mahdollinen työvuoroluettelo sovitaan viimeistään 31.5. ja se kattaa 1.8.–31.12. Tämän jälkeen mahdollinen seuraavan kevään näytäntökauden työvuoroluettelo on sovittava viimeistään 1.11.

Sovittu työvuoroluettelo sitoo molempia osapuolia, kun molemmat osapuolet ovat sen hyväksyneet. Kaikille ajoille, joille ei ole sovittu sitovaa työvuoroa, näyttelijä voi ottaa muita töitä. Lojaliteettivelvoite ei estä näyttelijää myöskään myöhempien näytäntökausien osalta tekemästä muita sitoumuksia, ellei niille ole etukäteen sovittu näyttelijän kanssa työvuoroa. Näyttelijällä on kuitenkin ilmoitusvelvollisuus kertoa

välittömästi teatterille vastaanottamistaan muista sitoumuksista niiden ajankohdat työsuhteen aikana.

Teatterilla on velvollisuus tarjota työtä näyttelijälle koko työsopimuksen ajalle siitäkkin huolimatta, että näyttelijä tekee tai on tehnyt muita sitoumuksia työsopimuksen ajalle.

Mikäli teatteri peruu sitovasti sovitun ja työvuoroluetteloon merkityn esityksen, korvataan siitä aina 50 % sopimuksen mukaisesta esityspalkkiosta. Mikäli työvuoro perutaan työvuoron jo alettua, esityksestä maksetaan täysi sopimuksen mukainen esityspalkkio.

Lisäesityksiä voidaan yhteisesti sopia sitovaan työvuoroluetteloon ja niistä korvataan tämän sopimuksen esityspalkkion mukainen korvaus. Lisäesityksen voi perua ainoastaan sairastapauksessa tai teatterista riippumattomasta syystä, jolloin perumisesta korvataan kuten muista peruutuksista.

Työsopimuksen päättyessä työnantaja esittää näyttelijän tai näyttelijää edustavan luottamushenkilön pyynnöstä laskelman siitä, että maksetut palkat vastaavat sovittua vähimmäismäärää.

6. Palkkio

Esityspalkkioksi näyttelijä saa yhteensä _____ euroa/esitys/pääharjoitus.

Palkkio sisältää

_____ Henkilökohtainen peruspalkkio

_____ + Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnainen osa

_____ + Henkilökohtainen lisä

_____ = **Esityspalkkio**

Lisäksi näyttelijälle maksetaan palkkion maksamisen yhteydessä vuosilomakorvaus ja lomaraha, ellei maksuaikataulusta toisin sovita.

_____ + Lomakorvaus 12% (liitteen 1 kohta 7. B)

_____ + Lomaraha 50% lomakorvauksesta (liitteen 1 kohta 7. C)

Peruspalkasta sovittaessa on otettava huomioon tehtävien laatu, vaativuus, vastuullisuus ja määrä sekä näyttelijän taito, kyky ja kokemus sekä koulutus. (10 §)

Minimipalkkiot NäyTES liitteessä 2.

Henkilökohtainen lisä on vähintään 5 % peruspalkasta, kun näyttelijä on ollut vähintään 5 vuotta ja vähintään 10 %, kun näyttelijä on ollut vähintään 10 vuotta työsuhteessa. (11 §)

Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelu on lueteltu NäyTES 12 §:ssä.

Henkilökohtaisen lisän perusteena ovat näyttelijän henkilökohtaiset tuloerot ja ammatinhallinta sekä muut paikallisesti määritellyt henkilökohtaiset taidot. (13 §)

Harjoituksesta maksetaan 50 % sovitusta esityspalkkiosta.

Palkkiot sisältävät esityskohtaisena työaikana korkeintaan 4 tuntia, ellei toisin esityksen kokonaiskestosta johtuen sovita. Mikäli käytetty työaika ylittää 4 tuntia, sovitaan palkkio siten, että suunniteltu työajan kesto lasketaan palkkioon mukaan.

Yhdenjaksoinen harjoituspäivä (NäyTES 21 § 1. kohta) koostuu kahdesta erillisestä harjoituksesta.

Esityksiin varattu työaika on neljä tuntia ja mikäli se ylittyy, maksetaan ylitys alla olevan laskelman mukaisesti.

Ylitykset lasketaan kultakin alkavalta puolelta tunnilta.

Soveltamisohje

Tämä säännös koskee vain 7.4.2022 jälkeen solmittuja uusia sopimuksia eikä sillä ole takautuvaa vaikutusta.

Minimipalkkion laskenta, jos esitykseen suunnitellusti käytettävä aika on 4,5 tuntia:
minimipalkkio + ½ tunnin tuntipalkka.

Esimerkki

Sovittava esityspalkkio A-roolissa enintään 4,5 tunnin työajalla on yhteensä 219,25 €
(205,55 € + 0,5 * 205,55 € / 7,5)

7. Muut sopimusehdot

A. Sunnuntaityökorvauksena maksetaan tehtävän edellyttämä palkkio kaksinkertaisena.

B. Vuosilomakorvaus määräytyy vuosilomalain 9 §:n mukaisesti kuitenkin siten, että lomakorvauksen suuruus on 12 % vuosilomalain 9 §:ssä tarkoitetusta palkasta.

C. Lomakorvauksen maksamisen yhteydessä maksetaan lomarahaa, joka on 50 % lomakorvauksesta.

D. Palkka maksetaan kerran kuukaudessa kunkin kuukauden viidentenätoista/viimeisenä päivänä.

E. Työntekijälle, jonka vierailuajankohdan asunto sijaitsee vähintään 80 kilometrin etäisyydellä työn tekemisaikasta, korvataan vierailutehtävään liittyvät edestakaiset matkakulut, majoituskulut ja mahdollisesti lisääntyneet elinkustannukset tämän liitteen mukaisesti.

Matkojen määrästä ja matkustustavasta, majoituksesta, vierailuajankohdan päivämääristä ja mahdollisesti lisääntyneiden elinkustannusten korvaamisesta on sovittava tarkemmin työsopimuksella.

Soveltamisohje

Matkakustannukset korvataan edullisimman matkustusvaihtoehdon mukaan, ellei erikseen ole toisin sovittu. Mikäli työsopimuksella sovittu matkustusmäärä työsuhteen aikana työnantajasta johtavasta syystä lisääntyy, työnantaja korvaa tästä syntyvän lisäkustannuksen tämän pykälän periaatteiden mukaisesti.

Majoituksen on oltava tasoltaan vähintään kohtuullinen.

Vierailuajankohdan päivämäärillä tarkoitetaan päiviä, jolloin työntekijän on oltava läsnä vierailuteatterilla.

Työnantajalla on velvollisuus lisääntyneiden elinkustannusten korvaamiseen silloin, kun vierailuajalta voidaan katsoa syntyvän lisääntyneitä elinkustannuksia. Lisääntyneitä elinkustannuksia syntyy, jos työntekijän majoituksen yhdessä ei ole kohtuullista työskentelytilaa, mahdollisuutta valmistaa ruokaa ja pyykinpesukonetta.

Elinkustannuskorvauksen bruttomäärä on verottajan kulloinkin vahvistama päiväraha. Jos työntekijällä on kuitenkin mahdollisuus henkilökuntahintaiseen ruokailuun tai ruoan valmistamiseen, pyykinpesukoneen käyttämiseen tai kohtuulliseen työskentelytilaan teatterilla, elinkustannuskorvauksen bruttomäärä on verottajan kulloinkin vahvistama osapäiväraha.

Kaikki tämän liitteen nojalla työntekijälle korvattavat kulut ovat työntekijälle palkan rinnastuvaa ansiotuloa, ellei verolainsäädännöstä muuta johdu.

Matkustamisesta on sovittu:

Majoituksesta on sovittu:

Vierailuajan elinkustannuksista on sovittu:

F. Teatteri antaa vierailusopimuksen päättyessä näyttelijälle työtodistuksen.

G. Työsopimuksen mukaisten velvollisuuksien rikkominen voi aiheuttaa kummallekin osapuolelle työ- ja/tai vahingonkorvauslainsäädännön mukaisen korvausvastuun.

H. Vierailevaan näyttelijään sovelletaan näyttelijöiden teatterityöehtosopimusta pois lukien alla luetellut kohdat

- 9 § ja 10 § (palkka, tämän sopimuksen palkkiona)
- 14 § ja 19 § 2) (esityslisä)
- 20 § (työaika, sovittu tässä sopimuksessa)
- 24 § ja 25 § (lisätyö ja ylityö, sovittu tässä sopimuksessa)
- 27 § (tuntipalkan laskenta, sovittu tässä sopimuksessa)
- 28 § (työvuoroluettelosta sovittu tässä sopimuksessa)
- 30 § ja 31 § (vuosiloma ja lomapalkka, sovittu tämän sopimuksen lomakorvauksena ja -rahana)
- 36 §:ää sovelletaan työtapaturmaa koskevilta osiltaan kokonaisuudessaan ja ammattitautia ja sairauslomaa koskevilta säännöiltä niiltä osin, kuin niillä on selkeä liityntä työhön
- 37 § (eläketapahtumaan tai kuntoutukseen johtava sairaus)
- 41 § (opintovapaa)
- 61 § (työskentely muun työnantajan palveluksessa)
- LIITE 6 (näyttelijän koulutussopimus)
- LIITE 10 (vanhuudenturva)

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Paikka: _____ p:nä _____ kuuta 20____

Teatteri

Näyttelijä

VIERAILIJOIDEN MATKAKULUSÄÄNTELYN TULKINTAOHJE

Vierailuajankohdan asunnolla tarkoitetaan työntekijän sen hetkistä asumispaikkaa eli kotia. Jos työntekijällä on vierailuajankohtana omissa henkilökohtaisessa käytössään useampi asunto, arvioidaan etäisyys työn tekemisaikan ja lähempänä sijaitsevan asunnon mukaan.

Työn tekemisaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa työ tosiasiallisesti tehdään ko. ajankohtana.

Vierailuajankohdan asunnon ja työn tekemisaikan välinen etäisyys lasketaan lyhintä käytössä olevaa yleistä tietä käyttäen.

Työntekijälle korvataan majoituskustannukset aina kun vierailu edellyttää yöpymistä.

Majoituksen on oltava tasoltaan vähintään kohtuullinen, mikä tarkoittaa siisteydeltään, kunnoltaan ja varustukseltaan normaalin ja tavanomaisen asumisolosuhteen täyttävää majoitusta. Majoituksen tulee olla asumisterveyden, asumisturvallisuuden ja siisteyden kannalta moitteeton. Majoitusolosuhteilla tulee turvata työntekijän mahdollisuus lepoon ja palautumiseen. Majoituksen tulee olla kohtuullisen matkan päässä työntekopaikalta, jossa työntekijä työskentelee vierailun ajan.

Työntekijällä katsotaan olevan mahdollisuus valmistaa ruokaa silloin, kun majoituksessa/teatterilla on keittiö, jossa on siisti ja asianmukainen, normaaliasumistasoa vastaava keittiövarustus (kuten liesi, pannut, astiat ja aterimet, jääkaappi).

ELINKUSTANNUSKORVAUKSEN MAKSAMISEN EDELLYTYKSET

1. Jotta voitaisiin katsoa, että vierailijan elinkustannukset eivät vierailuajana nouse, majoituksen tulee varustukseltaan vastata tavanomaista asumista ja sisältää normaalia asumista vastaavan riittävän kalustuksen ja varustuksen. Majoituksessa on oltava muun muassa asianmukaiset wc- ja kylpyhuonetilat, asianmukainen sänky ja jääkaappi.
2. Työntekijällä on oikeus lisääntyneiden elinkustannusten johdosta kokopäivärahaa vastaavaan elinkustannuskorvaukseen, mikäli jokin (yksikin) seuraavista puuttuu majoituksesta kokonaan:
 - A. mahdollisuus valmistaa ruokaa
 - B. kohtuullinen työskentelytila
 - C. pyykinpesukone
3. Kuitenkin, mikäli jokin edellä mainituista (A-C) puuttuu majoituksesta kokonaan, mutta työntekijällä on mahdollisuus tähän (kohtuulliseen työskentelytilaan, ruoan valmistamiseen / henkilökuntahintaiseen ruokailuun tai pyykinpesukoneen käyttämiseen) teatterilla, tulee työnantajan maksaa työntekijälle osapäivärahaa vastaava elinkustannuskorvaus.
4. Työnantajalla ei ole velvollisuutta lisääntyneiden elinkustannusten korvaamiseen kohdan 2 mukaisesti silloin, kun majoitus sisältää kaikki kohdassa 2 mainitut kohdat (A-C).

LIITE 2: VIERAILUSOPIMUKSEN VÄHIMMÄISPALKKIOT

Palkkiot

Palkkiot	1.8.2025 lukien	1.6.2026 lukien	1.6.2027 lukien
A-rooli 205,55 euroa	210,69 euroa	216,80 euroa	222,00 euroa
B-rooli 171,88 euroa	176,18 euroa	181,29 euroa	185,64 euroa

LIITE 3: NÄYTTELIJÄIN KIERTUESOPIMUS JA MATKAOHJESÄÄNTÖ

1 § Yleistä

1. Tämä liite koskee matkoja ja teatterin ulkopuolella tapahtuvia näytäntöjä kotimaassa. Muista vierailuista sovitaan kussakin tapauksessa näyttelijäyhdistyksen kanssa.
2. Näyttelijälle ilmoitetaan työsopimusta solmittaessa teatterissa vallitseva kiertuekäytäntö.
3. Kulkeminen ja kuljetus työnantajan määräämstä lähtöpaikasta tehtävän varsinaiseen suorituspaikkaan ja sieltä lähtöpaikkaan palaaminen luetaan työaikaan.
4. Jos virkamatkaksi luettavasta matkasta suoritetaan matkakustannusten korvaus ja mahdollinen päiväraha, luetaan matkaan käytetystä ajasta työajaksi ainoastaan se aika, joka on kulunut virkatehtäväksi luettavien tehtävien suorittamiseen. Sen johdosta, että työntekijä on käyttänyt työaikaansa virkamatkaksi luettavan matkan suorittamiseen, älköön hänen työaikaansa pidennettävä.

2 § Matkakustannusten korvaukset

1. Sen lisäksi, mitä tässä liitteessä on sovittu, matkakustannusten korvaukset määräytyvät kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen ja matkakustannusten korvauksia koskevan liitteen mukaisesti.
2. Korvaukseen oikeuttava matka ei ole matka asunnosta toimi-, työ- tai kokoontumispaikkaan ja takaisin (työmatka).
3. Virkamatkaksi luettavaksi matkaksi katsotaan sellainen työnantajan asiassa tehty matka, joka ei kuulu työntekijän tavanomaisiin tehtäviin ja joka perustuu asianomaisen teatterin hallintoelimen tai johdon antamaan määräykseen.
4. Virantoimitusmatkaksi luettavaksi matkaksi katsotaan matka, joka liittyy työntekijän tavanomaisiin tehtäviin ja suoritetaan teatterin toiminta-alueella tai sen ulkopuolella yhden matkavuorokauden aikana. Kuitenkin sellainen matka, joka kuuluu työntekijän tavanomaisiin tehtäviin, katsotaan virkamatkaksi luettavaksi matkaksi, mikäli jo matkaa järjestettäessä tiedetään, että sen aikana joudutaan majoittumaan ja yöpymään.

3 § Erityisiä määräyksiä

1. Edellä 1 §:n 1. kohdassa tarkoitetuista matkoista ilmoitetaan samalla tavalla kuin teatterin muustakin työstä lähtö- ja arvioituine paluuaikoineen.
2. Virantoimitusmatkaksi luettavilla matkoilla matkoihin kulunut sekä näytäntöjen välinen aika on työaika.
3. Lähtö matkalle voi tapahtua aikaisintaan kymmenen tuntia edellisen työpäivän tai kaksi tuntia edellisen työjakson päättymisen jälkeen, jollei paikallisesti toisin sovita.
4. Virka- ja virantoimitusmatkaksi luettava matka on tehtävä niin lyhyessä ajassa ja vähin kokonaiskustannuksin kuin matkan ja työntekijän hoidettavien tehtävien tarkoituksenmukaisen suorittamisen kannalta on mahdollista.
5. Jos näyttelijän kiertue- ja matkaohjesäännössä tarkoitettu työ jatkuu klo 00.00 jälkeen, luetaan työaika edelliseen vuorokauteen kuuluvaksi.

LIITE 4: PAIKKAUSOHJESÄÄNTÖ

Poistettu. Sisältö siirretty lukuun VI sen 48 § – 57 §:ksi.

LIITE 5: VAPAAALIPPUSOPIMUS

1. Teatterin kuukausipalkkaisella näyttelijällä on oikeus saada näytäntökuukaudessa vähintään neljä vapaalippua muihin kuin ensi-iltanäytäntöihin. Tarkemmasta käytännöstä sovitaan teatterikohtaisesti.
2. Vapaalipuista peritään teatterikohtaisesti määritelty perusmaksu. Näin kertyneistä vapaalipputuloista vähintään puolet luovutetaan teatterin opintorahastolle.
3. Opintorahaston hallinnossa on teatterin henkilökunnalla ja johtokunnalla tasaveroinen edustus. Rahasto tekee ehdotuksen vapaalippujen hinnasta (perusmaksusta) ja jakaa kertyneistä varoista koulutusapurahoja teatterin henkilökunnalle.
4. Perusmaksua korkeampaa vapaalippuhintaa perittäessä ei teatteri ole velvollinen maksamaan korotuksen osalta rahastolle lisäosuutta.
5. Näyttelijän perheen jäsenet pääsevät teatterin näytäntöihin asianomaisessa teatterissa sovitun käytännön mukaisesti.
6. Tällä sopimuksella ei huononeta teattereiden olemassa olevia vapaalippu- ja opintorahastokäytäntöjä.
7. Tämän liitteen opintorahastoa koskevat kirjaukset eivät sido sellaista teatteria, johon ei ole perustettu opintorahastoa 1.1.2025 mennessä.

LIITE 6: NÄYTTELIJÄN KOULUTUSSOPIMUS

1 § Soveltamisala

Tämän sopimus koskee ammattiteattereita ja niiden palveluksessa olevia kuukausipalkkaisia näyttelijöitä.

2 § Jatkuvan koulutustoiminnan periaate

Sopijapuolet ovat yksimielisiä siitä, että yhteiskunnan kehittyminen, teatteritekniikan ja teatterityön luonteen muuttuminen ja erikoisvaatimusten täyttäminen edellyttävät jatkuvaa koulutustoimintaa. Sopijapuolet kehottavat suhtautumaan myönteisesti tällaiseen koulutukseen.

3 § Koulutussuunnitelma

Näyttelijöiden ammatillinen osaaminen sekä osaamisen vaatimuksissa tapahtuvat muutokset arvioidaan vuosittain yhdessä näyttelijöiden kanssa. Arvioiden perusteella laaditaan vuosittainen koulutussuunnitelma, jonka toteuttamista seurataan yhteistoiminnassa.

4 § Ilmaisutekninen ja muu perus-, jatko- ja täydennyskoulutus

1. Teatteri myöntää näyttelijälle, joka on saanut valtion taiteilija-apurahan vähintään puoleksi vuodeksi, anomuksesta palkatonta työlomaa koulutusta varten vähintään kaksi (2) kuukautta sopivaksi katsomanaan ajankohtana, esimerkiksi seuraavan näytäntökauden alusta, edellyttäen, että näyttelijä on jättänyt anomuksensa teatterille kahdeksan (8) kuukautta ennen koulutuksen tai kurssin alkamista. Teatteri pyrkii järjestämään työlomaa myös muuna aikana edellyttäen, että anomus on jätetty teatterille riittävän ajoissa. Myönnetty kahden kuukauden työloma ei vaikuta vähentävästi näyttelijän vuosilomaan eikä muihin palveluksen jatkumiseen liittyviin etuuksiin.
2. Teatteri voi lähettää näyttelijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, jolloin teatteri korvaa näyttelijälle tästä aiheutuneet suoranaiset kustannukset (kurssimaksu, kurssiaineiston hankintakulut sekä matka- ja majoituskustannukset) hänen kuukausipalkkaansa vähentämättä. Matkakustannusten korvaus ja päiväraha suoritetaan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen matkakustannusten korvaamista koskevien määräysten mukaisesti.
3. Ammatilliseksi koulutukseksi sopijapuolet hyväksyvät Teatterikorkeakoulun, Tampereen yliopiston ja yhdessä järjestämänsä tai hyväksymänsä ammattikurssit. Niihin hyväksytylle näyttelijälle teatteri myöntää riittävän ajoissa jätetyn anomuksen perusteella joko kokonaan tai osittain palkallista työlomaa kalenterivuodessa vähintään

- yhdelle näyttelijälle, mikäli teatterin näyttelijämäärä on 20 tai sitä pienempi,
- kahdelle näyttelijälle, mikäli teatterin näyttelijämäärä on 21 tai sitä suurempi.

Soveltamisohje

Osittainen palkallinen työloma tulee kysymykseen silloin, kun näyttelijä on koulutustaan varten saanut taloudellista tukea teatterilta tai muulta yhteisöltä.

5 § Ammattiyhdistyspoliittinen ja vastaava koulutus

1. Yhteistyön parantamiseksi ja työrauhan ylläpitämiseksi sopijapuolet suosittavat osapuolten yhteistä työsuhteasioihin ja työturvallisuuteen liittyvää koulutustoimintaa.
2. Luottamushenkilön, varaluottamushenkilön ja/tai työsuojeluvaltuutetun, joka voi olla sama henkilö, osallistuessa sopijapuolten yhdessä järjestämiin tai näiden hyväksymiin koulutustilaisuuksiin teatteri korvaa henkilön kuukausipalkkaa vähentämättä kurssista aiheutuneet suoranaiset kustannukset, kuitenkin enintään viideltä työpäivältä näytäntövuodessa. Matkakustannusten korvaus ja päiväraha suoritetaan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen matkakustannusten korvaamista koskevien määräysten mukaisesti.

LIITE 7: LUOTTAMUSHENKILÖSOPIMUS

1 § Soveltamisala

Tämä sopimus koskee ammattiteattereita ja niiden palveluksessa olevia kuukausipalkkaisia näyttelijöitä.

2 § Luottamushenkilöjärjestelmän tarkoitus

Luottamushenkilöjärjestelmän tarkoituksena on edistää Suomen Teatterit ry:n ja Suomen Näyttelijäliiton välillä solmittua näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksen noudattamista, työnantajan ja näyttelijän välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukaista, oikeudenmukaista ja nopeaa selvittämistä sekä työrauhan ylläpitämistä.

Luottamushenkilöllä tarkoitetaan tässä sopimuksessa sen solmimishetken mukaisessa lainsäädännössä luottamusmies-termillä mainittua henkilöstön valitsemaa edustajaa eli aiempien työehtosopimusten mukaista luottamusmies-henkilöä. Tämän termimuutoksen ainoa tarkoitus on muuttaa luottamusmies-nimike sukupuolineutraaliksi.

3 § Luottamushenkilö

1. Luottamushenkilöllä tarkoitetaan näyttelijää, jonka teatterin näyttelijäyhdistys on valinnut edustajakseen hoitamaan tässä sopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä.
2. Luottamushenkilön tulee olla asianomaisen teatterin palveluksessa oleva näyttelijä sekä perehtynyt näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksen säännöksiin, määräyksiin ja sopimuksiin sekä asianomaisen teatterin olosuhteisiin.

4 § Varaluottamushenkilö

1. Varaluottamushenkilön hoitaessa luottamushenkilön tehtäviä häneen sovelletaan tämän liitteen määräyksiä.
2. Luottamushenkilö ja varaluottamushenkilö voivat tarvittaessa jakaa tehtävien hoitamisen. Työnjaosta ilmoitetaan työnantajalle. Kuukausikorvaus maksetaan luottamushenkilölle, ellei osapuolten välillä toisin sovita.

5 § Luottamushenkilön ja varaluottamushenkilön valitseminen

1. Teatterin näyttelijäyhdistys valitsee luottamushenkilön ja varaluottamushenkilön. Vaali voidaan suorittaa myös työaikana ja -paikalla, mikäli vaalin järjestäminen ei häiritse teatterin toimintaa.
2. Valitusta luottamushenkilöstä ja varaluottamushenkilöstä on kirjallisesti ilmoitettava teatterille.

6 § Luottamushenkilön tehtävät

Luottamushenkilön tehtävänä on

- 1) edustaa näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksen soveltamista koskeissa asioissa sitä näyttelijäyhdistystä, joka on hänet valinnut,
- 2) välittää luottamushenkilötoimintaan liittyviä tietoja ja ilmoituksia teatterin ja näyttelijöiden välillä.

7 § Tietojen ja selvitysten saanti

Jos syntyy erimielisyyttä tai epäselvyyttä näyttelijän palkasta tai muista näyttelijän teatterityöehtosopimukseen liittyvistä asioista, tulee luottamushenkilön saada kaikki kysymyksessä olevan tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

Luottamushenkilöllä on oikeus tarkastaa edustamiensa näyttelijöiden kirjalliset työehtosopimukset.

8 § Neuvottelujärjestys

Palkkausta ja näyttelijän teatterityöehtosopimuksen ehtoja koskevat erimielisyydet pyritään selvittämään teatterin edustajan ja luottamushenkilön välisellä neuvonpidolla. Jos asiaa ei edellä mainitulla tavalla saada selvitettyksi, noudatetaan näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksen 52 – 53 §:n mukaista neuvottelujärjestystä.

9 § Luottamushenkilön asema

1. Näyttelijä on velvollinen noudattamaan näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksen määrittelemää työehtosopimusta koskevia määräyksiä ja sopimuksia, työaikaa, esihenkilöidensä antamia määräyksiä sekä muita työsuhteesta johtuvia velvoitteita siitä huolimatta, että hän toimii luottamushenkilönä.
2. Näyttelijän tehtäviä lukuun ottamatta luottamushenkilönä toimivalle näyttelijälle ei ilman hänen suostumustaan saa määrätä lisätehtäviä. Häntä ei myöskään saa siirtää toiseen tehtävään, jonka palkkaus on aikaisemmasta tehtävästä maksettavaa palkkaa alempi.
3. Työnantaja voi myöntää perustellusta syystä luottamushenkilölle luottamushenkilötehtävien hoitamista varten tilapäistä vapaata.
4. Luottamushenkilönä toimivalle näyttelijälle maksetaan yksilöityä laskua vastaan työajan ulkopuolella tehdystä luottamushenkilötyöstä tuntipalkka, jossa huomioidaan mahdollinen lisä/ylityö.

Soveltamisohje

Luottamushenkilön tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tärkeät kokoukset ja tapaamiset on järjestettävä siten, että luottamushenkilön osallistumiselle ei ole esteitä. Paikallisesti kannattaa sopia selkeä käytäntö työajan ulkopuolella tehtävän luottamushenkilötyön sopimisesta, raportoinnista ja laskuttamisesta.

10 § Luottamushenkilön toimitilat

Luottamushenkilölle on pyrittävä järjestämään sopiva tila, jossa hän voi säilyttää luottamushenkilötehtävien hoitamista varten tarvittavia asiakirjoja ja toimistovälineitä.

11 § Luottamushenkilön koulutus

Luottamushenkilölle ja varaluottamushenkilölle varataan tilaisuus osallistua sellaiseen koulutukseen, joka on omiaan lisäämään hänen pätevyyttään luottamushenkilötehtävien hoitamisessa. Koulutukseen osallistuminen on luottamushenkilölle työaikaa, ja tulee sellaisena korvata tai on sovittava vastaavasta vapaa-ajasta.

12 § Vierailevien näyttelijöiden luottamushenkilö

Tässä sopimuksessa tarkoitettu luottamushenkilö edustaa myös vierailevaa näyttelijää, joka on valtuuttanut luottamushenkilön tähän tehtävään.

13 § Luottamushenkilökorvaus

Luottamushenkilölle maksetaan luottamushenkilötehtävien hoitamisesta erilliskorvaus, jonka suuruus määräytyy luottamushenkilön edustamien näyttelijöiden mukaan seuraavasti: korvaus on 79,90 euroa kuukaudessa (1.8.2025 lukien 81,90 €, 1.6.2026 lukien 84,28 € ja 1.6.2027 lukien 86,30 €), jos edustettavia näyttelijöitä on 1–49, ja 100,74 euroa kuukaudessa (1.8.2025 lukien 103,26 €, 1.6.2026 lukien 106,25 € ja 1.6.2027 lukien 108,80 €), mikäli edustettavia näyttelijöitä on 50 tai enemmän.

LIITE 8: TYÖPAIKKADEMOKRATIASOPIMUS

1 § Näyttelijäin edustus teatterin hallituksessa

1. Teatterin hallitukseen valitaan kaksi näyttelijäyhdistyksen ehdottamaa näyttelijää, joista yksityisissä teattereissa ainakin toisen tulee olla täysivaltainen hallituksen jäsen.
2. Hallituksen näyttelijäedustajat saavat rajoituksitta ottaa osaa hallituksen yleis- ja yksityiskohtaiseen keskusteluun.
3. Teatterin hallituksen työvaliokuntaan tulee kuulua näyttelijäedustus. Teatterin hallituksen muihin keskuudestaan asettamiin jaostoihin ja työryhmiin tulee kuulua näyttelijäedustus hallituksen näyttelijäedustajien harkinnan mukaan.
4. Näyttelijää, joka osallistuu edellä mainitulla tavalla hallituksen työskentelyyn, ei teatteri saa tämän tehtävän johdosta painostaa tai erottaa.
5. Teatterinjohtajia, ohjaajia ja dramaturgeja kiinnitettäessä teatterin hallitus pyytää heistä ensin näyttelijäyhdistyksen lausunnon.
6. Hallituksessa sekä sen asettamissa valiokunnissa ja jaostoissa käsiteltäviä asioita ei saa hallituksen luvatta saattaa muiden tietoon.
7. Hallituksen sekä sen työvaliokunnan ja jaostojen kokoukset pidetään mikäli mahdollista aikana, jona näyttelijäedustajat voivat niihin teatterityön estämättä osallistua.

2 § Neuvottelukunta

1. Neuvottelukunnan tehtävänä on käsitellä teatterikohtaisesti määritellyt henkilökuntaa ja teatterin käytännön työtä koskevat asiat. Se käy yhteistoimintalain (1333/2021) edellyttämää vuoropuhelua, ellei sitä sovita käsiteltäväksi muulla lain edellyttämällä tavalla.
2. Neuvottelukuntaan kuuluu teatterin työsuhteessa olevan johdon ja eri työntekijäryhmien keskuudestaan valitsevia edustajia.
3. Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja muulloinkin jos vähintään kolmasosa neuvottelukunnan jäsenistä niin vaatii. Kokous on neuvottelukelpoinen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja kolmasosa neuvottelukunnan jäsenistä on läsnä.
4. Neuvottelukunnan kokousten päätökset tulee saattaa henkilökunnan tietoon.
5. Kokoukset pidetään pääsääntöisesti työaikana. Mikäli ne joudutaan sijoittamaan säännöllisen työajan ulkopuolelle, on niiden järjestämisestä ja korvaamisesta sovittava.

3 § Taiteellinen toimikunta

1. Taiteellisen toimikunnan tehtävänä on käsitellä teatterikohtaisesti määritellyt teatterin taiteellista suunnittelua ja työtä koskevat asiat.
2. Taiteelliseen toimikuntaan kuuluu teatterin johto sekä eri työntekijäryhmien keskuudestaan valitsevia edustajia.
3. Taiteellisen toimikunnan puheenjohtaja toimii teatterin taiteellinen johtaja.
4. Taiteellinen toimikunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta ja muulloinkin jos vähintään puolet toimikunnan jäsenistä niin vaatii. Kokous on neuvottelukelpoinen kun puheenjohtaja ja puolet jaoston jäsenistä on läsnä.
5. Kokoukset pidetään pääsääntöisesti työaikana. Mikäli ne joudutaan sijoittamaan säännöllisen työajan ulkopuolelle, on niiden järjestämisestä ja korvaamisesta sovittava.

4 § Tuotantokokous

1. Tuotantokokouksen tehtävänä on käsitellä teatterin tuotantoon liittyviä käytännön asioita.
2. Tuotantokokoukseen osallistuu teatterin johto sekä eri työntekijäryhmien edustajia.
3. Tuotantokokouksen puheenjohtajana toimii teatterin johdon edustaja.

LIITE 9: SOVELTAMISOHJE: NÄYTTELIJÄN VAPAAPÄIVIEN LASKEMINEN TYÖSUHTEEN KESTÄESSÄ OSAN NÄYTÄNTÖVUOTTA

Vapaapäivien lukumäärä näyttelijän työn keskeydyttyä kesken näytäntövuoden työsuhteen alkamisen tai päättymisen johdosta lasketaan siten, että näyttelijän työsuhteeseen sisältyvät kalenteripäivät alkavana tai päättyvänä näytäntövuotena jaetaan kalenterivuoden kalenteripäivien lukumäärällä ja näin saatu osamäärä kerrotaan näytäntövuoden vapaapäivien lukumäärällä (111+vuosiloma). Vapaapäivien lukumäärästä vähennetään näyttelijän ansaitsemat vuosilomapäivät.

Esimerkki 1. kun näyttelijän vuosilomapäiviä vuodessa on 30

Näyttelijän työsuhde päättyy 31.12.
 $153 : 365 \times 111 + \text{vuosiloma} = 59,10 = 59$

Näyttelijä siis ansaitsee 1.8. - 31.12. 59 vapaapäivää, johon sisältyvät myös vuosilomapäivät.

Esimerkki 2. kun näyttelijän vuosilomapäiviä vuodessa on 30

Näyttelijän työsuhde alkaa 1.2.
 $181 : 365 \times 111 + \text{vuosiloma} = 69,92 = 70$

Näyttelijä siis ansaitsee 1.2. - 31.7. 70 vapaapäivää, johon sisältyvät myös vuosilomapäivät.

Työnteon keskeydyttyä kesken näytäntövuoden sairaus-, äitiys-, isyys-, vanhempainloman, hoito- tai opintovapaan tai muun työloman vuoksi, ei suoriteta erityisiä laskelmia vapaapäivien suhteen, vaan ne kuluvat ko. lomien aikana.

Toistaiseksi voimassa oleviin työsopimuksiin noudatetaan kaksivuotisten työsopimusten käytäntöä.

Esimerkki 3

Näyttelijä hoitovapaalla 1.8. - 31.1.

Näyttelijälle maksetaan teatterin kesävapaan ja vuosiloman ajalta palkka vähentämättömänä.

LIITE 10: TYÖEHTOSOPIMUSPÖYTÄKIRJA VANHUUDENTURVASTA

1 § Vanhuudenturva

1. Turvataksaan työntekijän toimeentulon työkyvyttömyyden ja vanhuudenturvan varalta teatteri suorittaa kuukausittain Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiölle summan, jonka suuruus vahvistetaan Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiön edustajiston kokouksessa.
2. Avustusten suoritusperusteet on määritelty Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiön avustusohjesäännössä. Teattereita edustavat liitot sitoutuvat vaikuttamaan niin, että säätiö pystyy toimimaan sääntöjensä mukaisesti.

Pöytäkirjamerkintä

Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiön edustajiston päätöksellä 15.12.1998 säätiö on suljettu uusilta teattereilta ja päätöksellä 30.11.2004 uusilta työntekijöiltä.

2 §

Tällä pöytäkirjalla on sama voima ja velvoittavuus kuin näyttelijöiden teatterityöehtosopimuksella.

Tämä pöytäkirja on voimassa kuten näyttelijöiden teatterityöehtosopimus.

Helsingissä 7. joulukuuta 2000

SUOMEN TEATTERILIITTO - FINLANDS TEATERFÖRBUND RY.

SUOMEN NÄYTTELIJÄLIITTO RY.

LIITE 11: HENKILÖKOHTAISTA LISÄÄ KOSKEVA OHJE

Henkilökohtainen lisä on osa kannustavaa palkkausta. Kannustavalla palkkauksella pyritään parantamaan toiminnan tuloksellisuutta ja tukemaan johtamista. Kannustavuus perustuu siihen, että jokainen voi työsuorituksellaan vaikuttaa palkkaukseensa. Henkilökohtaisten tulosten paljautuminen on keskeinen tekijä motivaation syntymisessä.

Henkilökohtaisen lisän peruste

Henkilökohtaisen lisän maksamisperusteet määritellään paikallisesti.

Henkilökohtaisen lisän perusteina voivat työtulosten ja tavanomaisten työtehtävien hallinnan lisäksi olla esimerkiksi monitaitoisuus sekä erityistiedot ja -taidot, mikäli näitä voidaan käyttää omaa pääasiallista vastuualuetta laajemmin hyväksi työyhteisössä, taikka muut työn onnistumisen kannalta tärkeät tekijät. Em. tekijöitä voivat olla esimerkiksi yhteistyökyky, vastuuntunto, joustavuus ja kehityshakuisuus.

Uusia työntekijöitä otettaessa voidaan palvelussuhteen alusta lukien maksaa henkilökohtaista lisää, jonka perusteena on lähinnä aikaisemmassa toiminnassa todettu ammatinhallinta ja työtulokset. Poikkeuksellisesti henkilökohtaisen lisän perusteluna voi olla mm. henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat.

Työkokemus vaikuttaa myönteisesti henkilön ammatinhallintaan ja työtuloksiin. Lisäksi työkokemus luo yleensä varmuutta ja luotettavuutta työyksikön toimintaan, parantaa yhteistyötä ja toiminnan sujuvuutta ja vaikuttaa myönteisesti työyksikön tuloksellisuuteen. Näin ollen työkokemuksella on käytännössä merkittävä vaikutus työsuorituksen arvioinnissa ja henkilökohtaisen lisän maksamisessa.

Henkilökohtainen lisä myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi, mutta myös määräaikainen lisä voi olla mahdollinen. Henkilökohtaisen lisän myöntämisen ja muuttamisen pitäisi perustua henkilön työsuorituksen arviointiin, joka voidaan suorittaa esim. vuosittain kehityskeskustelun yhteydessä. Harkinnanvaraista henkilökohtaista lisää voidaan alentaa vain silloin, kun kysymyksessä on työntekijän tehtävien määrän ja laadun muuttumisesta aiheutuva palkkausperusteiden uudelleen arviointi tai työntekijästä itsestään johtuva työtulosten huomattava huonontuminen.

Paikallinen käsittely

Henkilöiden arvioinnin ja henkilökohtaisen lisän maksamisen perusteista neuvotellaan paikallisesti. Tavoitteena on, että henkilökohtaisen lisän perusteista on mahdollisimman laaja yksimielisyys työnantajan ja henkilöstön kesken.

Esihenkilöt suorittavat arvioinnin noudattaen sopimuksessa mainittuja ja niitä täydentäviä paikallisesti vahvistettuja arviointiperusteita. Objektiiivisuus toteutunee parhaiten, jos arvioija on kaksi. Esihenkilöiden suorittaman arvioinnin pitää olla objektiivista ja tasapuolista ja eri esihenkilöiden arvioinnin yhteismitallista. Esihenkilöille on annettava riittävä ohjaus henkilökohtaisten lisien käytöstä ja työsuorituksen arvioinnista.

Työnantaja päättää henkilökohtaisesta lisästä.

LIITE 12: KUUKAUSIPALKKAINEN VIERAILEVA NÄYTTELIJÄ LASTENTEATTERISSA

1. Tätä liitettä voidaan soveltaa lastenteattereissa tämän liitteen mukaisin ehdoin.

Lastenteattereita ovat esimerkiksi Ahaa, Hevosenenkä, Mukamas, Raatikko, Sampo ja Unga Teatern.

Tämän liitteen mukainen sopimus ei koske kesäteatteritoimintaa.

2. Vierailevan näyttelijän kanssa voidaan tehdä kuukausipalkkainen määräaikainen työsopimus roolia/rooleja varten yhdessä näytelmässä.
3. Työsopimuksen kesto on vähintään yksi kuukausi.
4. Vähimmäiskuukausipalkka on 3056,51 euroa ja 1.8.2025 alkaen 3132,92 euroa, 1.6.2026 alkaen 3223,77 euroa ja 1.6.2027 alkaen 3301,14 euroa.
5. Jos näyttelijä palkataan saman teatterin useampaan peräkkäiseen tuotantoon, jokaisesta tuotannosta on tehtävä erillinen työsopimus joko liitteen 1 tai liitteen 12 mukaisin ehdoin.
6. Yhden tuotannon osalta tehdään koko ajaksi joko kuukausipalkkainen sopimus tai liitteen 1 mukainen sopimus. Sopimuksia ei voi yhdistää siten, että esim. työn aluksi tai lopuksi käytetään liitteen 1 mukaista sopimusta.

Jos vieraileva näyttelijä kuitenkin on työllistetty kahdella peräkkäisellä kuukausipalkkasopimuksella, työnantaja ja työntekijä voivat luottamushenkilön avustuksella paikallisesti sopia kahden sopimuksen päällekkäisen ajan palkkauksesta.

7. Vierailusopimus ei ole osa-aikaisuuden peruste.
8. Näyttelijän säännöllinen päivittäinen työaika on enintään 7,5 tuntia, ja se on mahdollista ylittää 9 tuntiin 15 minuuttiin saakka, mikäli se on tarpeen esitykseen tai esityksiin tai valmistaviin tai pääharjoituksiin käytetystä ajasta johtuen.

Näyttelijän työaika tasataan viiteen työpäivään kalenteriviikossa työsuhteen aikana, mikäli työsuhde on alle vuoden mittainen. Tasausjakso on korkeintaan yksi työsuhteen alusta lukien ja sen jälkeen alkaa uusi tasausjakso. Työehtosopimuksen mukaiset valtakunnalliset vapaat, arkipyhät ja vuosiloma vähentävät sopimusjaksolle sijoittuvia työpäiviä.

9. Jos näyttelijän työaika ei tasoitu tasausjakson aikana kohdan 9 säännön mukaisesti, maksetaan kultakin ylittävältä työpäivältä 100 prosentilla korotettu päiväpalkka.
10. Liitteen mukaisissa työsuhteissa sovelletaan tuntipalkanjakajaa 160.

11. Työsuhteen alussa työntekijälle on ilmoitettava työsuhteen työ- ja vapaapäivät (työsuunnitelma). Muutoksista työsuunnitelmaan on sovittava työntekijän kanssa.
12. Näyttelijällä on oikeus ottaa vastaan ja tehdä muita töitä työsuunnitelman niin salliessa.
13. Vuosilomaan sovelletaan työehtosopimuksen IV lukua, kuitenkin siten että:

Vuosiloma annetaan ensisijaisesti yhtäjaksoisena teatterin kesävacanssiin yhteydessä. Siltä osin kuin vuosilomaa ei ole mahdollista pitää työsuhteen aikana, pitämättömät lomamatkat maksetaan lomakorvauksena työsuhteen päättyessä.
14. Mahdolliset matkustus-, majoituskulut ja päivärahat sovitaan erikseen.
15. Vierailuvaan kuukausipalkkaiseen näyttelijään sovelletaan näyttelijöiden teatterityöehtosopimusta pois lukien seuraavat kohdat:

10 §

11 §

12 §

14 §

19 §:n 2) kohdan esityslista

20 §

23 §

25 §:n 3. kohta

27 §

28 §:n säännökset vuosityösuunnitelmasta

36 §:ää sovelletaan työtapaturmaa koskevilta säännöiltä kokonaisuudessaan sekä ammattitautia ja sairauslomaa koskevilta säännöiltä siltä osin kuin niillä on selkeä liityntä työhön.

41 §

48 § - 56 § (paikkaus)

61 §

LIITE 1

LIITE 2

LIITE 6 4 §

LIITE 9

LIITE 10

LIITE 13: MALLISOPIMUS KUUKAUSIPALKKAISEN VIERAILEVAN NÄYTTELIJÄN TYÖSUHTEESEEN

1. Tätä sopimusta ei voi käyttää kesäteatteritoiminnassa.
2. Vierailevan näyttelijän kanssa voidaan tehdä kuukausipalkkainen määräaikainen työsopimus roolia/rooleja varten yhdessä näytelmässä.
3. Työsopimuksen kesto on vähintään yksi kuukausi.
4. Vähimmäiskuukausipalkka on 3056,51 euroa ja 1.8.2025 alkaen 3132,92 euroa, 1.6.2026 alkaen 3223,77 euroa ja 1.6.2027 alkaen 3301,14 euroa.
5. Jos näyttelijä palkataan saman teatterin useampaan peräkkäiseen tuotantoon, jokaisesta tuotannosta on tehtävä erillinen työsopimus joko liitteen 1 tai liitteen 13 mukaisin ehdoin.
6. Yhden tuotannon osalta tehdään koko ajaksi joko kuukausipalkkainen sopimus tai liitteen 1 mukainen sopimus. Sopimuksia ei voi yhdistää siten, että esim työn aluksi tai lopuksi käytetään liitteen 1 mukaista sopimusta.

Jos vieraileva näyttelijä kuitenkin on työllistetty kahdella peräkkäisellä kuukausipalkkasopimuksella, työnantaja ja työntekijä voivat luottamushenkilön avustuksella paikallisesti sopia kahden sopimuksen päällekkäisen ajan palkkauksesta.

7. Vierailusopimus ei ole osa-aikaisuuden peruste.
8. Mikäli tuotanto, johon näyttelijä on palkattu, peruuntuu tai poistuu kokonaan ohjelmistosta, näyttelijän kanssa sovittu työaika voidaan osoittaa näyttelijän työhön toisen näytelmän harjoituksiin ja/tai esityksiin.
9. Näyttelijän säännöllinen päivittäinen työaika on enintään 7,5 tuntia, ja se on mahdollista ylittää 9 tuntiin 15 minuuttiin saakka, mikäli se on tarpeen esitykseen tai esityksiin tai valmistaviin tai pääharjoituksiin käytetystä ajasta johtuen.

Näyttelijän työaika tasataan viiteen työpäivään kalenteriviikossa työsuhteen aikana, mikäli työsuhde on alle vuoden mittainen. Tasausjakso on korkeintaan vuosi työsuhteen alusta lukien ja sen jälkeen alkaa uusi tasausjakso. Työehtosopimuksen mukaiset valtakunnalliset vapaat, arkipyhät ja vuosiloma vähentävät sopimusjaksolle sijoittuvia työpäiviä.

10. Jos näyttelijän työaika ei tasoitu tasausjakson aikana kohdan 9 säännön mukaisesti, maksetaan kultakin ylittävältä työpäivältä 100 prosentilla korotettu päiväpalkka.
11. Liitteen mukaisissa työsuhteissa sovelletaan tuntipalkanjakajaa 160.

12. Työsuhteen alussa työntekijälle on ilmoitettava työsuhteen työsopimuskauden työ- ja vapaapäivät (työsuunnitelma). Muutoksista työsuunnitelmaan on sovittava työntekijän kanssa
13. Näyttelijällä on oikeus ottaa vastaan ja tehdä muita töitä työsuunnitelman niin salliessa.
14. Vuosilomaan sovelletaan työehtosopimuksen IV lukua, kuitenkin siten että:
- Vuosiloma annetaan ensisijaisesti yhtäjaksoisena teatterin kesävapaan yhteydessä. Siltä osin kuin vuosilomaa ei ole mahdollista pitää työsuhteen aikana, pitämättömät lomamatkat maksetaan lomakorvauksena työsuhteen päättyessä.
15. Mahdolliset matkustus-, majoituskulut ja päivärahat sovitaan erikseen.
16. Vierailuvaan kuukausipalkkaiseen näyttelijään sovelletaan näyttelijöiden teatterityöehtosopimusta pois lukien seuraavat kohdat:

- 10 § (peruspalkka)
- 11 § (henkilökohtaisen lisän vuosisidonnainen osa)
- 12 § (em. lisään oikeuttava palvelu)
- 14 § (esityslisä)
- 19 §:n 2) kohdan esityslisä
- 20 § (säännöllinen työaika ja työpäivät, sopimuksen 9. kohta)
- 23 § (vapaapäivät)
- 25 §:n 3. kohta (näytöntövuosittainen ylityö)
- 27 § (tunti- ja päiväpalkan laskenta, tämän sopimuksen 11. kohta)
- 28 §:n säännökset vuosityösuunnitelmasta (tämän sopimuksen 12. kohta)
- 36 §:ää sovelletaan työtapaturmaa koskevilta säännöiltä kokonaisuudessaan sekä ammattitautia ja sairauslomia koskevilta säännöiltä siltä osin kuin niillä on selkeä liityntä työhön.
- 41 § (opintovapaa)
- 48 § - 56 § (paikkaus)
- 61 § (työskentely muun työnantajan palveluksessa, tämän sopimuksen 13. kohta)
- LIITE 1 (vierailijasopimus)
- LIITE 2 (vierailijasopimuksen palkkiot)
- LIITE 6 4 § (ilmaisutekninen ja muu perus-, jatko- ja täydennyskoulutus)
- LIITE 9 (vapaapäivälaskenta)
- LIITE 10 (vanhuudenturva)

LIITE 14: KOKEILU NÄYTTELIJÄN VUOSITYÖPÄIVIEN VÄHENTÄMISESTÄ

Teatteri, joka sopii paikallisesti vähintään kahden näytäntövuoden ajaksi alkaen viimeistään 1.8.2024

- 1) näyttelijöiden vuosityöpäivien vähentämisestä vähintään 6 työpäivällä; ja
- 2) vapaapäivien toteutuvasta sijoittelusta kuten 23§:n soveltamisohjeessa; ja
- 3) Liitteen 2 osalta soveltaa kokeiluun liittyen seuraavaa:
 - a) 5 % korkeampia esitys- ja harjoituspalkkiominimejä kokeilusopimuskaudella; (vaikuttaa liitteen 1 kohdan 5 laskentaan); ja
 - b) seuraavaa uutta sääntöä: Vähimmäispalkkioissa huomioidaan vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava kokemus vastaavin perustein kuin kuukausipalkkaisilla työntekijöillä työehtosopimuksen 11 ja 12 pykälissä; (ei vaikuta liitteen 1 kohdan 5 laskentaan); ja
 - c) kohtiin a) ja b) liittyen voimaantulosäännös: koskemaan vierailijapalkkioita, joita koskeva työsuhte alkaa aikaisintaan kokeilujakson alusta, ja työsuhteesta on sovittu 1.5.2018 jälkeen.

voi noudattaa 3§ 4. kohdasta poikkeavasti seuraavaa säännöstä silloin, jos työsuhte alkaa 1.8.2021–31.7.2024 välisenä aikana.

- 4) Näyttelijän kanssa voidaan tehdä myös vähintään vuoden mittainen kuukausipalkkainen määräaikainen sopimus. Määräaikaisuudelle tulee olla peruste. Määräaikaisella työsuhteella voi olla kiinnitettynä 1/4 teatterin näyttelijöiden lukumäärästä. Kiintiö voidaan perustelluista syistä ylittää, jos siitä sovitaan paikallisesti.

Soveltamisohje

Kuukausipalkkaisen määräaikaisen sopimuksen osalta noudatetaan 23§:n ja liitteen 9 säännöksiä.

Kokeilun 2 mukaisista yli vuoden mittaisista määräaikaisista sopimuksista toimitetaan tieto Näyttelijäliittoon.

